กรงเล็บ

ในอุ้งมือนาง

เรียบเรียงโดย

พระมหาสุชาติ จิตธมฺโม

เรื่อง	**หน้า**

คำปรารภ

ที่ได้เขียนเรื่องนี้ มิได้มีอคติต่อเพศแม่คือผู้หญิง แต่เป็นการแสดงเรื่องที่ถูกละเลยปกปิดไว้ ทำให้ไม่ทราบว่า ความจริงเป็นอย่างไร ถ้าผู้หญิงพิจารณาเรื่องนี้และทบทวนดูก็จะได้รู้เท่าทันสภาวะของตนเอง และแก้ไขทำให้เป็นคนที่อยู่ล้ำหน้ากว่าคนอื่น ที่มีคำกล่าวว่า “รู้เขา รู้เรา รบร้อยครั้งชนะร้อยครั้ง” รู้ทันทั้งฝ่ายตนเองและผู้อื่น ถ้าจะเปรียบก็เหมือนการเพิ่ม “EQ” ให้กับตนเอง ขอให้ผู้หญิงที่ได้อ่านเรื่องนี้แล้วได้ตั้งจิตไว้อย่างนี้

สำหรับผู้ชายนั้น ถ้าคิดว่าแข็งแรงกว่า มีกำลังมากกว่า เอารัดเอาเปรียบ หรือใช้สัญชาตญาณดิบเพื่อเอาเปรียบโดยถือว่าเป็นเพศหญิง เป็นเพศที่อ่อนแอ ก็ไม่ต่างอะไรกับสัตว์ป่าที่มีความดิบความเถื่อนตามวิสัยของสัตว์ทั่วไป ไม่มีค่าแม้คำว่า “บุรุษ” ซึ่งมีความหมายว่า ผู้ทำดวงใจของพ่อแม่ให้เต็ม แต่ในเนื้อหาหนังสือนี้ ไม่ได้หวังเป็นเช่นนั้น แต่เป็นคำโบราณาจารย์ในกาลก่อนท่านกล่าวไว้ หรือคำอรรถกถาจารย์ผู้รู้กล่าวไว้ (บ้างก็ว่าเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า) แต่จะเป็นคำของใครก็ได้ เท่ากับการบ่งบอกความจริงบางอย่างแก่ภิกษุสามเณรซึ่งอ่อนต่อเล่ห์กลของโลก เพื่อที่ว่าท่านเหล่านั้นจะได้เอาตัวรอดและรู้เท่าทันบ้างในบางกรณี เพื่อเป็นกำลังใจในการที่จะพากเพียรในการประพฤติปฏิบัติให้สมกับที่ท่านเหล่านั้นเป็นแนวหน้าโดยตรง.

โพธิสัตตะ

วันพุธที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

กรงเล็บในอุ้งมือนาง

เรื่องมีอยู่ว่า พระศาสดาเมื่อประทับอยู่ ณ พระเชตวันมหาวิหาร ทรงปรารภภิกษุผู้กระสันอยากสึก ตรัสพระธรรมเทศนานี้ (เรื่องย่อมีว่า) พระศาสดาตรัสกับภิกษุนั้นว่า "ดูก่อนภิกษุ ขึ้นชื่อว่าหญิงส่วนมาก ไม่น่ายินดี ไร้สติ ปรารถนาสิ่งที่เป็นบาป เป็นผู้มีเบื้องหน้าเบื้องหลัง เธอจะกระสันอยากสึกปั่นป่วนเพราะหญิงเลวๆ เช่นนี้ทำไม" แล้วทรงนำเรื่องในอดีตมาเล่าดังต่อไปนี้...

ในอดีตกาล ครั้งพระเจ้าพรหมทัตเสวยราชสมบัติอยู่ในกรุงพาราณสี พระโพธิสัตต์บังเกิดในตระกูลพราหมณ์ ณ เมืองตักกสิลา คันธารรัฐ ถึงความเป็นผู้รู้เดียงสาแล้ว เรียนจบไตรเพทและศิลปะทั้งปวง ได้เป็นอาจารย์ทิศาปาโมกข์ ครั้งนี้ในกรุงพาราณสีมีตระกูลพราหมณ์ตระกูลหนึ่งตั้งแต่วันที่บุตรเกิดก็จุดไฟตั้งไว้ไม่ให้ดับเลย ครั้นลูกชายมีอายุได้ ๑๖ ปีพ่อแม่จึงกล่าวว่า "ลูกเอ๋ยพ่อแม่จุดไฟตั้งไว้ในวันที่เจ้าเกิด หากเจ้าประสงค์จะไปสู่พรหมโลก จงถือไฟนั้นเข้าป่า บูชาพระอัคนีเทพเจ้าก็จะไปถึงพรหมโลกได้ ถ้าประสงค์จะครองเรือน ก็จงไปสู่เมื่อตักกสิลา เล่าเรียนศิลปะในสำนักอาจารย์ที่มีชื่อแล้วตั้งหลักฐานเถิด" ชายหนุ่มกล่าวว่า "ฉันไม่อาจจะเข้าป่าบูชาไฟ มุ่งจะครองเรือนเท่านั้น" แล้วกราบพ่อแม่รับเอาเงินพันกษาปณ์เป็นค่าเล่าเรียน แล้วเดินทางมุ่งหน้าเมืองตักกสิลา เล่าเรียนศิลปะแล้วกลับมา แต่พ่อแม่ของเขาไม่ต้องการให้ครองเรียน ต้องการให้เขาบูชาไฟ (บำเพ็ญฌาน) อยู่ในป่า ลำดับนั้นมารดาปรารถนาจะสำแดงโทษของสตรีส่วนมาก แล้วส่งเขาเข้าป่าบำเพ็ญฌาน จึงคิดว่าอาจารย์ผู้นั้นเป็นบัณฑิตเฉลียวฉลาด สามารถจะหาอุบายบอกโทษของหญิงส่วนมากแก่ลูกของเราได้ จึงกล่าวว่า "ลูกรัก เจ้าเรียนศิลปะสำเร็จแล้วหรือ" ชายหนุ่มตอบว่า "ครับ คุณแม่" แม่จึงกล่าวว่า "แล้ว อสาตมนต์เจ้าก็เรียนมาแล้วหรือ" ชายหนุ่มไม่รู้ว่าอสาตมนต์คืออะไร ตอบว่า "ยังไม่ได้เรียนครับคุณแม่" แม่กล่าวว่า "ลูกรักถ้าเจ้ายังไม่ได้เรียนอสาตมนต์แล้ว จะเรียกว่าเรียนสำเร็จแล้วไม่ได้ ไปเถิด ไปเรียนต่อแล้วค่อยมา" ชายหนุ่มรับคำมารดาแล้ว ก็มุ่งหน้าไปกรุงตักกสิลาอีก.

หญิงแม้มีอายุ ๑๐๐ ปีก็ยังเหลาะแหละ

แม่ของอาจารย์ทิศาปาโมกข์นั้นเป็นหญิงชราอายุ ๑๒๐ ปี อาจารย์อาบน้ำให้แม่ด้วยมือของตนเอง หาอาหารและน้ำให้บริโภคให้ดื่มเอง ปรนนิบัติแม่อยู่ เหล่าอสัตตบุรุษอื่นพากันรังเกียจอาจารย์ผู้กระทำอย่างนั้น อาจารย์คิดว่า “เราควรไปสู่ป่า ปฏิบัติแม่ในป่านั้นเถิด”. ครั้นแล้วก็จัดการสร้างที่อยู่ในที่มีน้ำท่าสะดวกในป่าอันเงียบสงัดแห่งหนึ่ง เสร็จแล้วขนสิ่งของมีเนยและข้าวสารเป็นต้นมาไว้ อุ้มแม่พาไปที่นั้น ปรนนิบัติอยู่สืบมา. ฝ่ายชายหนุ่มไปถึงเมืองตักกสิลาแล้วไปหาอาจารย์ก็สอบถามว่า “ท่านอาจารย์ไปไหน” ครั้นฟังเรื่องราวทราบแล้วก็ไปตามในป่านั้นไหว้อาจารย์แล้วยืนอยู่. ครั้งนั้นอาจารย์ถามเขาว่า “พ่อมหาจำเริญเรื่องราวเป็นอย่างไร เจ้าจึงกลับมาเร็วนัก” ชายหนุ่มตอบว่า “ท่านอาจารย์ยังไม่ได้ให้ผมเรียน อสาตมนต์เลยมิใช่หรือขอรับ” อาจารย์ถามว่า “ใครกล่าวเคี่ยวเข็ญให้เจ้าเรียนอสาตมนต์” ชายหนุ่ม “แม่ของกระผมขอรับท่านอาจารย์” พระโพธิสัตต์ดำริว่า “มนต์ที่มีชื่อว่า อสาตมนต์ไม่มีเลย แต่แม่ของชายหนุ่มนี้คงประสงค์ให้เขารู้โทษของหญิงเป็นแน่” จึงกล่าวว่า “ดีละ พ่อคุณ เราจักให้อสาตมนต์แก่เจ้า ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป เจ้าจงทำหน้าที่แทนเรา ให้แม่ของเราอาบน้ำด้วยมือชมมือเท้าเป็นต้น ในเวลาที่กำลังบีบนวดว่า “คุณแม่ครับ ถึงคุณแม่จะแก่เฒ่าแล้ว ร่างกายของคุณแม่ก็ยังดูกระชุ่มกระชวยเหมือนยังที่คุณแม่ยังสาว ร่างกายของคุณแม่สวยสะคราญสักปานใด” อาจารย์กล่าวอีกว่า “เมื่อมาดรของเรากล่าวคำใดกะเจ้า เจ้าไม่ต้องอาย อย่าปกปิดอำพราง บอกคำนั้นแก่เราเถิด เจ้าทำอย่างนี้จึงจะได้อสาตมนต์ ไม่ทำก็ไม่ได้” ชายหนุ่มรับคำว่า “ดีละครับท่านอาจารย์ “ เริ่มแต่นั้น ก็ทำตามข้อที่อาจารย์ชี้แจงทุกอย่าง เมื่อชายหนุ่มรำพันบ่อยๆ นางก็สำคัญว่า ชายหนุ่มนี้ต้องการจะอภิรมย์กับเราเป็นแม่นมั่น ทั้งๆที่แก่เฒ่า ตามืดมน กิเลสก็ยังเกิดขึ้นในสันดานได้. วันหนึ่งนางจึงกล่าวกะชายหนุ่มผู้กำลังกล่าวสรรเสริญร่างกายของตนอยู่ว่า “เธอปรารถนาจะร่วมอภิรมย์กับเราหรือ” ชายหนุ่ม “ครับ คุณแม่ แต่มาติดอยู่ตรงท่านอาจารย์ผู้เป็นที่ข้าพเจ้ายำเกรงนัก” นางกล่าวว่า “ถ้าเธอปรารถนาฉันละก็ จงฆ่าลูกฉันเสียเถิด” ชายหนุ่มกล่าวว่า “ผมเล่าเรียนศิลปะนี้ในสำนักของท่านอาจารย์ จะมาฆ่าอาจารย์เพราะอาศัยเหตุเพียงกิเลสก็ดูกระไรอยู่” นางกล่าวว่า “ถ้าเช่นนั้น ถ้าเธอไม่ทอดทิ้งฉันจริง ฉันนี่แหละจะฆ่าเขาเอง”

ชายหนุ่มบอกคำนั้นทั้งหมดแก่พระโพธิสัตต์ พระโพธิสัตต์กล่าวว่า “ที่เธอบอกมาทุกอย่างนั้นเธอทำถูกแล้ว“พระโพธิสัตต์เมื่อตรวจดูอายุสังขารของมารดา ก็รู้ว่าต้องตายในวันนี้เป็นแน่ จึงกล่าวว่า “มาเถิดเจ้า เราจะทดลองดู จึงตัดไม้มะเดื่อต้นหนึ่ง ทำรูปหุ่นเท่าตน คลุมเสียทั่วร่าง วางนอนหงายไว้บนที่นอนของตน ผูกราวเชือกไว้ แล้วกล่าวกะลูกศิษย์ว่า “พ่อคุณ เธอจงถือขวานไปให้แม่ของเรา” ชายหนุ่มก็ไปบอกว่า “คุณแม่ครับ ท่านอาจารย์นอนบนบรรณศาลาแล้วครับ ผมผูกเชือกไว้เป็นสำคัญ คุณแม่ถือขวานเล่มนี้ ถ้าสามารถฆ่าได้ก็จงฆ่าเสีย” นางกล่าวว่า “เธอต้องไม่ทอดทิ้งฉันแน่นะ” ชายหนุ่ม. “เหตุไรผมจักทอดทิ้งเล่าขอรับ” นางจึงถือขวานงกๆ เงิ่นๆ เดินไปตามราวเชือก เอามือคลำดู สำคัญแน่ว่า “นี่ลูกของเรา” แล้วเลิกผ้าห่มออก เงื้อขวานด้วยคิดว่า “จักฟันให้ตายคาที่” แล้วฟันตรงคอทีเดียว เมื่อเกิดเสียงดังโป๊ก จึงทราบว่าที่ตนฟันนั้นเป็นไม้. ครั้นพระโพธิสัตต์ถามว่า “คุณแม่ทำอะไรขอรับ” คิดรู้ได้ว่า เราถูกลวงเสียแล้ว ล้มลงตายตรงนั้นนั่นเอง.

ได้ยินว่า ถึงนางจะนอนตายอยู่ที่บรรณศาลาของตน ก็คงตายในขณะนั้นแน่นอน. พระโพธิสัตต์ทราบอาการที่แม่ตายแล้ว ก็กระทำสรีรกิจ ครั้นดับไฟที่เผาแล้ว บูชาศพแม่ด้วยดอกไม้ป่า พาชายหนุ่มมานั่งที่ประตูบรรณศาลา กล่าวสอนว่า “เจ้าเห็นแล้วใช่ไหมพ่อ ขึ้นชื่อว่าอสาตมนต์ที่เป็นวิชาแผนกหนึ่งโดยเฉพาะไม่มีดอก ก็แต่ขึ้นชื่อว่าหญิงส่วนมาก ไม่รู้จักจืดจาง แม่ของเธอบอกให้เธอเรียนอสาตมนต์แล้วส่งเธอมาถึงสำนักเรา ก็ส่งมาเพื่อให้รู้โทษของหญิงส่วนมาก บัดนี้ เธอก็ได้เห็นโทษของมารดาเราโดยประจักษ์แล้ว ด้วยเหตุนี้ เธอจงรู้เถิดว่า ขึ้นชื่อว่าหญิงส่วนมากไม่รู้จักอิ่ม ลามก” แล้วส่งตัวไป เขากราบลาอาจารย์ไปสู่สำนักของบิดามารดา ครั้งนี้แม่ถามเขาว่า “เจ้าเรียนอสาตมนต์จบแล้วหรือ” เขาตอบว่า “ครับแม่ แม่ถามเขาว่า “คราวนี้เจ้าคิดอย่างไร จักบวชบูชาไฟ หรือจักอยู่ครองเรือน” ชายหนุ่มกล่าวว่า “คุณแม่ขอรับ ผมเห็นโทษของหญิงโดยประจักษ์แล้ว ไม่ต้องการอยู่ครองเรือนละ ผมจักบวช” เมื่อจะประกาศความประสงค์ของตน จึงกล่าวคาถานี้ว่า –

ขึ้นชื่อว่าหญิงในโลก ส่วนมากไม่รู้จักยับยั้ง หาเวลาแน่นอนไม่ได้ ทั้งร่านรัก เริงชู้ กินไม่เลือก เหมือนไฟที่กินได้ทุกอย่าง. ข้าพเจ้าจักหลีกละพวกนางไปบวช เพิ่มพูนวิเวก ดังนี้

เพื่อจะแสดงความข้อนี้ให้แจ่มแจ้งยิ่งขึ้น พึงนำสูตรนี้มาสาธก ดังนี้

หญิงเหล่านี้ ร้อยเล่ห์ หลอกลวง

เป็นบ่อเกิดแห่งความโศก มีเชื้อโรคเป็นอุปัทวะ

หยาบคาย ก่อให้เกิดความผูกพัน เป็นเหตุแห่งความตาย

เป็นนางซ่อนเร้น ชายใดวางใจนาง ชายนั้นจัดเป็นคนเลวในฝูงคน ดังนี้.

ขยายความว่า หญิงเหล่านั้น กิเลสเกิดขึ้นแล้ว เวลาคือความสำรวม ที่ชื่อว่าประมาณไม่มีเลย เป็นหญิงกำหนัดนัก คือ ติดใจในกามคุณทั้ง ๕ ทั้งเป็นผู้คะนองเพราะประกอบด้วยความคะนอง ๓ ประการ คือ- คะนองกาย คะนองวาจา คะนองใจ. ขึ้นชื่อว่า ความสำรวมที่มาประจวบอารมณ์ มิได้มีในหญิงเหล่านั้นเลย คือเป็นหญิงหลุกหลิก เปรียบได้กับจำพวกกา. ชายหนุ่มแสดงลักษณะหญิงดังกล่าวมานี้ ธรรมดาไฟถึงการนับว่ากินทุกอย่าง เพราะมีเปลวเป็นแฉก ได้เชื้อใดๆ จะเป็นของไม่สะอาด คูถก็ตาม ของสะอาดคือ เนยใส น้ำผึ้ง น้ำอ้อย ก็ตาม น่าปรารถนาบ้าง ไม่น่าปรารถนาบ้าง ก็แลบเลียกินหมดทุกอย่าง เพราะเหตุนั้นท่านจึงเรียกว่า “กินทุกอย่าง” แม้หญิงทั้งหลายก็ฉันนั้น จะเป็นใครๆ ก็ตาม เป็นคนมีกำเนิดทราม มีการงานทราม ก็ตามเถิด จะเป็นคนมีกำเนิดสูง การงานสูง เช่นกษัตริย์เป็นต้นก็ตามเถิด มิได้คิดถึงความทรามและความสูงเลย เมื่อความชื่นชมด้วยอำนาจกิเลสบังเกิดขึ้น เมื่อมีความยินดีได้คนประเภทไหนๆ ก็เสพได้ทั้งนั้น เพราะฉะนั้น จึงเป็นเหมือนกับไฟที่ไหม้ได้ทุกอย่าง ไฟไหม้กินได้ทุกอย่างฉันใด หญิงเหล่านั้นก็เป็นอย่างนั้นเหมือนกันแหละ.

แม้พระบรมศาสดา ก็ตรัสว่า “ดูกรภิกษุ ขึ้นชื่อว่าหญิงทั้งหลาย ไม่รู้จักจืดจาง ปรารถนาสิ่งที่เป็นบาป มีเบื้องหน้าเบื้องหลัง ทรงแสดงโทษของหญิงทั้งหลาย แล้วประกาศสัจธรรม. ในเวลาจบสัจจะ ภิกษุนั้นดำรงอยู่ในโสดาปัตติผลแล้ว.

จบเรื่องที่ ๑

พระบรมศาสดาเมื่อประทับอยู่ ณ พระเชตวันมหาวิหาร ทรงปรารภภิกษุผู้กระสันอยากสึก ตรัสถามภิกษุผู้กระสันนั้นแล้วว่า "จริงหรือภิกษุ ที่เขาว่า เธอกระสันอยากสึก" ครั้นภิกษุนั้นกราบทูลว่า "จริงพระเจ้าข้า" จึงตรัสว่า "ขึ้นชื่อว่าหญิงทั้งหลาย ใครๆ รักษาไม่ได้ในครั้งก่อนบัณฑิตทั้งหลาย ถึงจะรักษาหญิงไว้ตั้งแต่ออกจากครรภ์ ก็ไม่อาจรักษาไว้ได้" แล้วทรงนำเรื่องในอดีตมาดังต่อไปนี้...

เลี้ยงไว้ตั้งแต่อยู่ในท้องยังรักษาไว้ไม่ได้

ในอดีตกาล ครั้นพระเจ้าพรหมทัตเสวยราชสมบัติอยู่ในกรุงพาราณสี ครั้งนั้นพระโพธิสัตต์บังเกิดในท้องแห่งพระอัครมเหสีของพระเจ้าพรหมทัตนั้น ครั้นทรงเจริญวัยก็สำเร็จการศิลปะทุกอย่าง พอพระราชบิดาสวรรคตก็ได้เสวยราชย์โดยธรรม พระองค์ทรงพอพระทัย การเล่นสกากับปุโรหิต ก็เมื่อจะทรงเล่น ทรงขับเพลงสำหรับการพนันบทนี้ว่า –

แม่น้ำทุกสายไหลคด ป่าทั้งหมดสำเร็จด้วยไม้

หญิงทั้งหลายคงทำชั่ว เมื่อได้โอกาสที่ลับตา ดังนี้

พลางซัดลูกบาศก์ทองเหนือแผ่นกระดานเงิน. เมื่อพระราชาทรงเล่นโดยวิธีนี้ ทรงชนะเป็นนิตย์ ส่วนปุโรหิตพ่ายแพ้. ท่านปุโรหิตครั้นแพ้พนันสกาทรัพย์สมบัติในเรือนร่อยหรอไปโดยลำดับ ก็ได้คิดว่าขืนเป็นเช่นนี้ ทรัพย์สินในเรือนทุกอย่างต้องหมดแน่จำเราต้องเสาะแสวงหาหญิงสาวคนหนึ่งที่ไม่เคยสมสู่กับบุรุษอื่นเลยมาไว้ในเรือนให้ได้. ครั้นแล้วก็กลับเกิดความคิดปริวิตกว่า "เราไม่อาจจะรักษาหญิงที่เคยเห็นชายมาก่อนได้ จำเราจักต้องรักษาหญิงคนหนึ่งนำมาเลี้ยงเองแต่แรกคลอด ต่อเจริญวัยแล้วจึงเป็นภรรยา ทำให้เป็นหญิงมีชายเดียว" จัดแจงการรักษาอย่างมั่นคง จึงจะนำทรัพย์มาจากราชสกุลได้ ก็แลปุโรหิตเป็นคนฉลาด รู้วิชาดูอวัยวะ ดังนั้นพอเห็นหญิงยากจนคนหนึ่งมีครรภ์ก็ทราบว่า "นางจักคลอดลูกเป็นหญิง" จึงเรียกนางมาหา ให้เสบียงให้อยู่แต่ภายในเรือนเท่านั้นพอคลอดแล้วก็ให้เงินส่งตัวแม่ไป ปุโรหิตไม่ยอมให้เด็กหญิงเห็นชายอื่นเลย มอบให้ในมือของพวกนางนมในบ้านเท่านั้นเลี้ยงดูจนเจริญวัย จึงให้นางกุมารีอยู่ในอำนาจของตน ระหว่างที่

กุมารีนั้นยังเป็นเด็กท่านปุโรหิตไม่ยอมไปเล่นสกาพนันกับพระราชา ครั้นนางกุมารีอยู่ในอำนาจแล้วก็กราบทูลพระราชาว่า "ข้าแต่มหาราชเจ้า เราเล่นพนันสกากันเถิด" พระราชาทรงรับสั่งว่า "ดีละ" ทรงเล่นโดยทำนองเดิมนั่นแหละในเวลาที่พระราชาทรงขับเพลงทอดลูกบาศก์ (เพื่อเสี่ยงสัจจะเป็นที่ตั้ง) ปุโรหิตก็กล่าวว่า "ยกเว้นมาณวิกา" ตั้งแต่นั้นมา ปุโรหิตกลับชนะ พระราชาแพ้. พระโพธิสัตต์ทรงคะเนว่า "ในเรือนของปุโรหิตนี้ คงจะมีหญิงตนหนึ่งที่มีชายแต่คนเดียวทรงให้อำมาตย์สืบดูก็ทราบว่ามีจริง ทรงพระดำริต่อไปว่า "ต้องให้คนทำลายศีลของนางเสีย" รับสั่งให้ชายเจ้าชู้ผู้หนึ่งเข้าเฝ้ามีพระดำรัสว่า "เจ้าจักสามารถทำลายศีลหญิงของท่านปุโรหิตได้หรือไม่?" ชายผู้นั้น รับสนองพระราชประสงค์ว่า "ข้าพระองค์อาจอยู่พระเจ้าข้า" ครั้งนั้นพระราชาทรงพระราชทานทรัพย์แก่เขา มีพระดำรัสว่า "ถ้าเช่นนั้นจงทำให้สำเร็จโดยเร็วเถิด" ทรงส่งเขาไป.

เขารับพระราชทานทรัพย์แล้ว ก็จ่ายของมีเครื่องหอม แป้งกระแจะ และการบูรเป็นต้น ไปเปิดร้านขายเครื่องสำอางของหอมทุกๆ อย่าง อยู่ไม่ไกลเรือนของท่านปุโรหิตนั้น แม้เรือนของท่านปุโรหิตก็เป็นเรือน ๗ ชั้น ซุ้มประตู ๗ แห่ง แต่ละซุ้มประตูมีหญิงรักษาทั้งนั้น ชายอื่นเว้นแต่ท่านพราหมณ์ไม่มีผู้ใดจะได้เข้าไปสู่เรือนได้เลย แม้แต่ตะกร้าขยะก็ต้องเป็นผู้หญิงเข้าไปเก็บทิ้ง หญิงผู้หนึ่งเท่านั้นที่ได้เห็นมาณวิกานั้น ครั้งนั้นหญิงผู้รับใช้ของมาณวิกา ถือเอาทรัพย์อันเป็นมูลค่าสำหรับซื้อเครื่องหอมและดอกไม้เดินไป เวลาไปก็เดินผ่านไปใกล้ๆ ร้านของชายเจ้าชู้นั้น ชายผู้รับแผนมาเขารู้เป็นอย่างดีว่า "หญิงนี้เป็นหญิงรับใช้ของนางมาณวิกา" วันหนึ่งพอเห็นนางเดินมาก็ลุกขึ้นจากร้าน ถลันไปฟุบที่ใกล้เท้านาง กอดเท้าทั้งคู่ไว้แน่น ด้วยแขนทั้งสองข้างพลางร่ำไห้ว่า "แม่จ๋า แม่ไปไหนเสียเล่า ตลอดเวลานานประมาณเท่านี้" พรรคพวกชายเจ้าชู้ที่ซ้อมกันไว้อยู่ที่นั่น ก็พากันพูดว่า "แม่กับลูกดูละม้ายกันโดยสัณฐานของมือและใบหน้า และอากัปกิริยาดูเหมือนกับคนๆเดียวกัน" หญิงนั้น เมื่อคนพวกนั้นช่วยกันพูดก็เชื่อแน่แก่ตน เข้าใจว่า "บุรุษนี้เป็นลูกของเราแน่นอน" แม้ตนเองก็พลอยร้องไห้ไปด้วย. คนแม้ทั้งสองต่างยืนกอดกันร้องไห้. คราวนั้นชายผู้นั้นจึงกล่าวว่า "แม่จ๋า แม่อยู่ที่ไหน?" นางตอบว่า "ลูก แม่อยู่บำรุงเมียสาวท่านปุโรหิต ผู้มีลีลาเยื้องกรายเสมอด้วยกินรี มีรูปงามเป็นเลิศอยู่จ๊ะ" เขาถามต่อไปว่า "บัดนี้ แม่กำลังจะไปไหนต่อละจ๊ะ" นางบอกว่า "แม่กำลังจะไปหาซื้อของหอมและพวงมาลัยให้นายสาว" เขากล่าวว่า "แม่จ๋า แม่จะต้องไปซื้อที่อื่นทำไม นับแต่นี้ไป โปรดรับเอาของของฉันไปเถิด" แล้วไม่รับเงินเป็นมูลค่า

ให้สิ่งของมีหมากพลูและกระวานเป็นต้น กับดอกไม้ต่างๆ เป็นอันมากไป. มาณวิกาเห็นเครื่องหอมและดอกไม้มากมายก็กล่าวว่า “แม่คุณ วันนี้ท่านพราหมณ์ของเราใจดีหรืออย่างไร” นางถามว่า “ทำไมคุณหนูพูดอย่างนี้เล่า” มาณวิกา “เพราะฉันเห็นของเหล่านี้มากมาย” นางกล่าวว่า “พราหมณ์ไม่ได้ให้เงินค่าของมากขึ้นเลย แต่ของนี้ฉันนำมาจากร้านลูกของฉัน” นับแต่นั้นมานางริบเอาค่าของที่พราหมณ์ให้เสียเอง แล้วก็ไปรับเอาเครื่องหอมและดอกไม้เป็นต้นมาจากร้านของชายหนุ่มคนนั้นเรื่อยมา. ล่วงมาสองสามวัน ชายหนุ่มก็ทำลวงว่า เป็นไข้นอนเสีย. นางไปที่ประตูร้านของเขา ไม่เห็นก็ถามว่า “ลูกของเราไปไหน” คนในร้านบอกว่าลูกชายของนางไม่สบาย. นางไปถึงที่นอนของเขา แล้วนั่งลูบหลังถามว่า “ลูกเอ๋ย ไม่สบายเป็นอะไรไปหรือ” เขานิ่งเสีย นางจึงถามว่า “ทำไมไม่พูดเล่า ลูกเอ๋ย” ชายเจ้าชู้พูดว่า “แม่จ๋า ถึงฉันจะตายก็ไม่สามารถจะบอกแม่ได้” นางจึงกล่าวว่า “เจ้าไม่บอกแม่แล้วจะบอกใครเล่า บอกเถิดพ่อคุณ” ชายเจ้าชู้จึงบอกว่า “แม่จ๋า ฉันไม่ป่วยไข้เป็นอะไรหรอก แต่ฉันได้ยินคำสรรเสริญนางมาณวิกาแล้ว ก็มีจิตผูกพันใคร่จะเห็น เมื่อฉันได้นางจึงจะมีชีวิตสืบไป เมื่อไม่ได้จักยอมตายที่นี่แหละ” นางกล่าวว่า “พ่อคุณ เรื่องนี้เป็นภาระของแม่เอง ลูกอย่าเสียใจเพราะเรื่องนี้เลย” ปลอบเอาใจเขาแล้ว ก็ขนของหอมและดอกไม้ไปมากมาย มาถึงที่อยู่มาณวิกา ก็กล่าวว่า “คุณหนูเจ้าขา ลูกดิฉันได้ยินคำสรรเสริญคุณหนูจากปากของฉันแล้วมีจิตผูกพันมั่นคง จะทำอย่างไรกันดีเล่า” มาณวิกาตอบว่า “ถ้าแม่พาเขามาได้ ฉันจะให้โอกาสเหมือนกัน” นางฟังคำนายสาวแล้ว แต่บัดนั้นมา ก็กวาดขยะเป็นอันมาก จากทุกซอกทุกมุมของเรือนแกล้งเทใส่หัวหญิงที่เป็นยาม. หญิงที่เป็นยามนั้นอึดอัดใจด้วยเรื่องนั้น พอเห็นนางเข้ามาก็หนีออกไป. โดยทำนองเดียวกันนี้แหละหญิงที่เป็นยามคนไหน จะพูดอะไรๆ นางจะทิ้งขยะรดหัวหญิงยามพวกนั้น ตั้งแต่นั้นนางจะนำสิ่งใดเข้ามาหรือนำออกไปก็ไม่มีใครกล้าตรวจค้น. ได้เวลานางให้ชายเจ้าชู้นั้นนอนในตะกร้าดอกไม้แบกไปสู่ที่อยู่ของมาณวิกา. ชายชู้ก็ได้ทำการร่วมอภิรมย์กับนางมาณวิกาเสียแล้ว ได้อยู่ในปราสาทนั้นเอง ๒-๓ วัน. เมื่อท่านปุโรหิตออกไปข้างนอกแล้วทั้งสองก็ร่วมอภิรมย์กัน. เมื่อปุโรหิตมาชายชู้ก็ซ่อนเสีย. ครั้นล่วงมาได้วันสองวันมาณวิกาก็พูดกะชายชู้ว่า “ที่รักบัดนี้ท่านควรจะไปเสียที” ชายชู้ก็กล่าวว่า “ฉันจะเขกหัวพราหมณ์เสียก่อนถึงจะไป. มาณวิกากล่าวว่า “อย่างนั้นได้” แล้วให้ชายชู้ซ่อนตัวเสียเมื่อพราหมณ์มาก็พูดอย่างนี้ว่า “ท่านเจ้าขา ดิฉันอยากจะฟ้อนในเมื่อท่านบรรเลงพิณ. พราหมณ์รับคำว่า “เจ้าจงฟ้อนเถิด” แล้วก็บรรเลง

พิณ. นางมาณวิกา “กล่าววา “ท่านเจ้าขาดิฉันอายในเมื่อท่านจ้องดู ดิฉันขอปิดหน้าท่านเสียก่อนถึงจะฟ้อน” ปุโรหิตกล่าวว่า “ถ้าเจ้าอายก็จงกระทำอย่างนั้นเถิด” มาณวิกาหยิบผ้าปิดตาท่านปุโรหิตแล้วผูกหน้าจนมิดตา พราหมณ์ยอมให้เมียสาวปิดหน้าบรรเลงพิณไปเรื่อยๆ นางฟ้อนได้สักครู่ก็กล่าวว่า “ท่านเจ้าขา ดิฉันอยากจะเคาะศีรษะท่านสักครั้งหนึ่งนะเจ้าคะ” พราหมณ์ผู้หลงใหลในเมียเด็กไม่รู้เหตุอะไร ก็กล่าวว่าเคาะเถิดคนดี. มาณวิกาให้สัญญาณแก่ชายชู้. เขาย่อมเข้ามาใกล้ๆ ยืนอยู่หลังพราหมณ์ทีเดียว แล้วถองศีรษะด้วยศอก. พราหมณ์ถึงกับตาเหลือก หัวโนขึ้น พราหมณ์เจ็บปวดกล่าวว่า “เจ้าส่งมือมานี่” มาณวิกาส่งมือของตนวางไว้บนมือพราหมณ์ พราหมณ์กล่าวว่า “มือเธอนิ่มๆ แต่เขกแรงแท้” ชายชู้ครั้นเขกหัวพราหมณ์แล้วก็ซ่อนตัวเสีย. มาณวิกาเมื่อชายชู้ไปซ่อนแล้ว ก็เปลื้องผ้าออกจากหน้าพราหมณ์ หยิบน้ำมันมาทานวดศีรษะให้ เมื่อพราหมณ์ออกไปข้างนอกแล้ว หญิงรับใช้ให้ชายหนุ่มนอนในตะกร้าดังเก่า พาออกไป ชายนั้นจึงไปเฝ้าพระราชา กราบทูลเรื่องราวทั้งหมดให้ทรงทราบ. พระราชาเมื่อพระองค์ทรงทราบเช่นนั้นในวันหนึ่งตรัสแก่พราหมณ์ผู้มาเฝ้าพระองค์ว่า “พราหมณ์ เราเล่นสกาพนันกันเถิด” ท่านปุโรหิตรับสนองพระดำรัสว่า “ดีละ พระเจ้าข้า” พระราชา โปรดให้จัดตั้งวงเพื่อเล่นสกา ทรงขับเพลงการพนัน แล้วทอดลูกบาศก์. พราหมณ์ไม่รู้เรื่องที่มาณวิกาถูกทำลายศีลและตบะเสียแล้วคงกล่าวว่า “ยกเว้นมาณวิกา” แม้จะกล่าวอย่างนี้ก็ต้องแพ้อยู่นั่นเอง (เหตุเพราะว่าสัจจะในเรื่องนั้นไม่เป็นจริงแล้ว) พระราชาทรงชนะแล้ว ตรัสว่า “พราหมณ์ท่านกล่าวอะไร? ตบะแห่งมาณวิกาของท่านถูกทำลายแล้ว ท่านอุตสาหะรักษามาตุคามตั้งแต่อยู่ในครรภ์ กระทำการป้องกันในที่ถึง ๗ แห่งสำคัญว่าเราจักรักษาจะทำได้อย่างไร ขึ้นชื่อว่าหญิงแม้บุรุษจะเอาใส่ไว้ในท้องเที่ยวไปก็ไม่อาจรักษาไว้ได้ หญิงมีบุรุษเดียวไม่มีดอก มาณวิกาของท่านกล่าวลวงว่า “ดิฉันปรารถนาจะฟ้อน” เอาผ้าผูกหน้าให้ท่านบรรเลงพิณ ให้ชายชู้ของตนเอาศอกถองศีรษะท่านแล้วก็ไป คราวนี้ท่านจะยกเว้นได้อย่างไรเล่า” ดังนี้แล้วตรัสคาถาว่า –

> พราหมณ์ถูกนางเอาผ้าผูกหน้าเสียหมด
>
> ให้บรรเลงพิณ เพราะเหตุไร ไม่ทราบเหตุนั้นเลย
>
> หญิงที่เลี้ยงมาตั้งแต่ยังเป็นพืช เป็นภรรยายังทำเสียได้

ใครเล่าจะวางใจในภรรยานั้นๆ ได้แน่นอน ดังนี้.

ขยายความว่า พราหมณ์ถูกนางเอาผ้าเนื้อหนาผูกหน้ามิดชิดให้บรรเลงพิณไป นางต้องการลวงเขาจึงได้ทำอย่างนี้. แต่พราหมณ์ไม่รู้อาการที่หญิงมีมายานั้น หลงเชื่อใจเมียสาว จึงได้สำคัญอย่างนี้ว่า “นางละอายเรา” พระราชาเมื่อจะประกาศความไม่รู้ของพราหมณ์นั้น จึงทรงตรัสอย่างนี้. หญิงที่ถูกนำมาเลี้ยงตั้งแต่ยังเป็นพืช คือถูกนำมาเลี้ยงแต่ในเวลาที่ยังไม่คลอดจากท้องของแม่. เมื่อหญิงเหล่านั้น แม้ถึงจะถูกคุ้มกัน ตั้งแต่อยู่ในท้องแม่ก็ยังถึงความนอกใจได้ ใครเล่า คือคนหน้าไหนจะพึงวางใจในภรรยาได้อย่างแน่นอนว่า หญิงเหล่านี้ไม่มีนอกใจในเรา. เพราะว่าขึ้นชื่อว่าหญิงในเมื่อมีผู้เรียกร้องในเมื่อมีผู้เชื้อเชิญด้วยอำนาจอสัทธรรมใครๆ ก็ไม่อาจรักษาไว้ได้เลย. พระโพธิ-สัตต์ทรงแสดงธรรมแก่พราหมณ์อย่างนี้. พราหมณ์ฟังธรรมเทศนาของพระโพธิสัตต์แล้วรีบไปบ้านกล่าวกะมาณวิกาว่า “ได้ยินว่า เจ้ากล้าทำชั่วถึงขนาดนี้เชียวหรือ? มาณวิกาถามว่า “ท่านเจ้าคะใครพูดอย่างนี้เล่าคะ ดิฉันนี่แหละเขกหัวท่าน คนอื่นไม่มีใครดอก ถ้าท่านไม่เชื่อว่าดิฉันไม่เคยสัมผัสชายอื่นนอกจากท่านแล้ว จักกระทำสัจจะลุยไฟให้ท่านเชื่อ” พราหมณ์กล่าวว่าอย่างนั้นก็ดีจึงให้สุมฟืนกองใหญ่จุดไฟแล้วเรียกนางมา “ถ้าเจ้าแน่ใจตนเอง จงลุยไฟเถิด” ฝ่ายมาณวิกากล่าวซักซ้อมกะหญิงผู้บำรุงของตนไว้ก่อนทีเดียวว่า “แม่คุณ จงไปบอกลูกของแม่ให้ไปที่นั่น ในเวลาฉันทำท่าจะลุยไฟ ให้รีบจับมือฉันไว้” หญิงนั้นก็ไปบอกอย่างนั้น ชายเจ้าชู้มายืนอยู่ท่ามกลางมหาชน. มาณวิกาหวังจะลวงพราหมณ์ ยืนอยู่ท่ามกลางมหาชน กระทำสัจจะกิริยาว่า “ข้าแต่ท่านพราหมณ์ขึ้นชื่อว่า การสัมผัสด้วยมือของชายอื่นยกเว้นท่านแล้ว ดิฉันไม่เคยรู้จักเลย ด้วยสัจจะนี้ขอไฟอย่าไหม้ดิฉันเลย” พลางทำท่าจะลุยไฟ. ในขณะนั้น ชายชู้นั้นก็ประกาศว่า “ดูเถิดท่านผู้เจริญทั้งหลายจงดูการกระทำของพราหมณ์ปุโรหิต ท่านจะให้หญิงผู้งดงามอย่างนี้ลุยไฟ” แล้วตรงไปจับมือนางไว้ นางสะบัดมือแล้วพูดกับปุโรหิตว่า “ท่านเจ้าขา สัจจะกิริยาของดิฉันถูกทำลายเสียแล้ว ดิฉันไม่อาจลุยไฟได้เจ้าค่ะ” พราหมณ์ถามว่า “เพราะเหตุไร” มาณวิกาตอบว่า “ในวันนี้ดิฉันได้ทำสัจจะกิริยาไว้อย่างนี้ว่า “ยกเว้นสามีของดิฉันแล้ว ดิฉันไม่เคยสัมผัสมือของชายอื่นเลย บัดนี้ ดิฉันถูกชายคนนี้จับมือเสียแล้วเจ้าค่ะ” พราหมณ์รู้ว่า “เราถูกนางหลอก” ก็โบยตีนางแล้วไล่ไป. ได้ยินว่าพวกหญิงประเภทนี้ประกอบไปด้วยอสัทธรรมอย่างนี้ทำกรรมชั่วช้าเป็นอันมาก เพื่อลวงสามีของ

ตน ก็ทำการสบถสาบานได้ทั้งวันว่า "ดิฉันไม่ได้ทำอย่างนี้ ไม่ได้ทำอย่างนั้น" ย่อมเป็นหญิงมีจิตปรวนแปรไปได้ต่างๆ สมดังประพันธ์ที่กล่าวไว้ว่า -

สภาพของหญิงทั้งหลายที่หาสัจจะได้โดยยาก เป็นโจร

ร้อยเล่ห์มายา รู้ได้ยากเหมือนจริง พูดจริงเหมือนเท็จ

เหมือนโคทั้งหลายเล็มกินแต่หญ้าอ่อนๆ มีมากมาย

คิดว่าความสวยของเราประเสริฐแท้ แท้จริงหญิงเหล่านี้เป็นโจร

หยาบคาย ร้ายกาจ กลับกลอกเหมือนก้อนกรวด

ความล่อลวงบรรดามีในมนุษย์ ไม่มีข้อไหนที่พวกนางจะไม่รู้.

พระบรมศาสดาก็ตรัสว่า "หญิงอันใครๆ รักษาไว้ไม่ได้อย่างนี้ ครั้นทรงนำพระธรรมเทศนานี้มาแล้ว ตรัสประกาศสัจจะ. ในเวลาจบเทศนา ภิกษุผู้กระสันอยากสึก ได้บรรลุโสดาปัตติผล.

จบเรื่องที่ ๒

พระบรมศาสดาเมื่อประทับอยู่ ณ พระเชตวันมหาวิหาร ทรงปรารภภิกษุผู้กระสันอยากสึกตรัสถามว่า “จริงหรือภิกษุที่เขาว่า เธอกระสันอยากสึกแล้ว” เมื่อภิกษุนั้นกราบทูลว่า “จริงพระเจ้าข้า” ตรัสว่า “ขึ้นชื่อว่าหญิงทั้งหลาย เป็นคนอกตัญญู ประทุษร้ายมิตร เหตุไรเธอจึงกระสันอยากสึกเพราะอาศัยหญิงเหล่านั้น” แล้วทรงนำเรื่องในอดีตต่อไปนี้...

คนใจร้ายใครๆ ก็คิดหนี

ในอดีตกาล ครั้งพระเจ้าพรหมทัตเสยราชสมบัติอยู่ในกรุงพาราณสี พระโพธิสัตต์บวชเป็นฤาษี สร้างอาศรมอยู่ที่ฝั่งแม่น้ำคงคา ทำสมาบัติและอภิญญาให้เกิดแล้ว อยู่ด้วยความสุขอันเกิดแต่ฌาน. ในสมัยนั้นธิดาของเศรษฐีในกรุงพาราณสีชื่อว่านางทุฏฐาเป็นหญิงดุร้ายหยาบคายเมื่อไม่พอใจ หรือมีใครขัดใจ มักด่า มักตีทาสและกรรมกร. ครั้นอยู่มาวันหนึ่งคนที่เป็นบริวารชวนนางไปเล่นน้ำในแม่น้ำคงคา. ขณะเมื่อมนุษย์เหล่านั้นเล่นน้ำกันอยู่นั่นแหละ เป็นเวลาที่พระอาทิตย์ใกล้อัศดง. เมฆฝนก็ตั้งเค้าขึ้น. พวกคนทั้งหลายเห็นเมฆฝนแล้ว ก็รีบวิ่งแยกย้ายกันไป. พวกทาสกรรมกรของธิดาท่านเศรษฐีพูดกันว่า “วันนี้พวกเราควรแก้เผ็ดนางตัวร้ายนี้” แล้วทิ้งนางไว้ในน้ำนั่นแล. พากันขึ้นหนีไปเสีย. ฝนก็ตกลงมา แม้ดวงอาทิตย์ก็มืดลง. เกิดความมืดมัวทั่วไป. พวกทาสและกรรมกรเหล่านั้นพากันหนีไป ทิ้งไว้แต่ธิดาท่านเศรษฐีคนเดียว เมื่อไปถึงเรือนคนทั้งหลายพูดว่า “ธิดาท่านเศรษฐีไปไหนเล่า” ก็กล่าวว่า “นางขึ้นจากแม่น้ำคงคาก่อนหน้าแล้วพวกข้าพเจ้าจึงไม่รู้ว่านางไปไหน” พวกญาติๆ พากันค้นหาก็ไม่พบ.

ธิดาเศรษฐีถูกทิ้งอยู่ผู้เดียวร้องดังลั่น ถูกน้ำพัดพาลอยไปตามน้ำ ถึงที่ใกล้บรรณศาลาของพระโพธิสัตต์เมื่อเวลาเที่ยงคืน. พระโพธิสัตต์ได้ยินเสียงของนางก็คิดว่า “นั่นเสียงหญิง ต้องช่วยเหลือนาง” พลางถือคบหญ้าเดินไปสู่ฝั่งแม่น้ำ เห็นนางแล้วก็ปลอบว่า “อย่ากลัวอย่ากลัว” ด้วยท่านมีกำลังมากว่ายน้ำไปช่วยนางขึ้น พาไปอาศรม ก่อไฟให้นางผิง. ครั้นนางค่อยสร่างหนาวแล้ว ก็จัดหาผลไม้น้อยใหญ่ที่อร่อยๆ มาให้พลางถามนางขณะที่บริโภคผลไม้นั้นว่า “นางอยู่ที่ไหน และทำไมถึงตกน้ำลอยมา” นางก็เล่าเรื่องราวนั้นให้ฟัง. ครั้งนั้นพระโพธิสัตต์กล่าวกะนางว่า “เธอพักเสียที่นี่แหละ” แล้วจัดให้นางพักในบรรณศาลา ตนพักอยู่กลางแจ้ง ๒-๓ วัน

แล้วกล่าวว่า “บัดนี้ เธอจงไปเถิด” ธิดาเศรษฐีคิดว่า “เราจักทำดาบสนี้ถึงศีลขาด แล้วชวนไปอยู่ด้วยกันให้จงได้” ดังนี้แล้วนางไม่ยอมไป. ครั้นเวลาล่วงผ่านไปก็แสดงกระบิดกระบวยเล่ห์มายาหญิงทำให้พระดาบสศีลขาด เสื่อมจากฌาน. ดาบสก็ชวนนางอยู่ในป่านั่นเอง. ครั้งนั้น นางกล่าวกะดาบสว่า “ข้าแต่ท่านเจ้าขา เราทั้งสองจักอยู่ในป่าทำไม เราสองคนพากันไปสู่ถิ่นมนุษย์เถิด”. ดาบสก็พานางไปถึงบ้านชายแดนตำบลหนึ่ง ประกอบอาชีพด้วยการขายเปรียง (นมเปรี้ยวชนิดหนึ่ง) เลี้ยงนาง. เพราะท่านดาบสขายเปรียงเลี้ยงชีพฝูงชนจึงขนานนามว่า “ตักกบัณฑิต” เพราะเหตุที่ท่านเป็นคนมีวิชาความรู้ ชาวบ้านจึงชักชวนท่านให้อยู่ในที่นั้น. พวกชาวบ้านร่วมกันให้เสบียงอาหารแก่ท่านกล่าวว่า “ท่านช่วยบอกเหตุการณ์ที่เป็นสิ่งดีหรือชั่วแก่พวกข้าพเจ้า อยู่เสียที่นี่เถิด” แล้วช่วยกันสร้างกระท่อมให้อยู่ใกล้ประตูบ้าน.

ก็โดยสมัยนั้นแล พวกโจรพากันลงมาจากภูเขา ปล้นบ้านชนบทชายแดน วันหนึ่งพากันมาปล้นบ้านนั้น แล้วใช้ชาวบ้านนั้นแหละให้ขนข้าวของไปให้ ยึดเอาตัวธิดาเศรษฐีแม้นั้นไปยังที่พำนักของตน แล้วจึงปล่อยคนที่เหลือ ส่วนนายโจรพอใจในรูปของนาง จึงทำนางให้เป็นภรรยาของตน. พระโพธิสัตต์สอบถามทราบเรื่อง. ส่วนธิดาเศรษฐีคิดว่า “ที่นี่เป็นสุขดี บางทีตักกบัณฑิตอาศัยอุบายเหตุไรๆ แล้วจะมาพาเราไปเสียจากที่นี่ เมื่อเป็นเช่นนั้น เราจักเสื่อมจากความสุขนี้ อย่ากระนั้นเลย เราทำเป็นเหมือนยังอาลัยรักอยู่ ให้คนไปตามตัวมาแล้วให้โจรฆ่าเสีย” คิดแล้วเรียกคนผู้หนึ่งมาส่งข่าวไปว่า “ดิฉันเป็นอยู่อย่างลำบากในที่นี้ ท่านตักกบัณฑิตกรุณามารับฉันไปด้วยเถิด” ตักกบัณฑิตสดับข่าวนั้นก็เชื่อ จึงปลอมตัวแอบแฝงไปที่บ้านนายโจร หยุดรอที่ประตูบ้านส่งข่าวไปบอก. หญิงนั้นออกมาพบแล้วพูดว่า “ท่านเจ้าขาถ้าเราพากันไปเดี๋ยวนี้นายโจรจักติดตามฆ่าเราทั้งสองเสีย เราจักไปกันในเวลากลางคืน” พาตักกบัณฑิตให้บริโภคให้ซ่อนตัวอยู่ในยุ้งข้าว. ตกเวลาเย็นนายโจรกลับมา กินเหล้าเมา นางก็พูดว่า “ท่านเจ้าคะ ถ้านายเห็นศัตรูของนายในเวลานี้ นายจะทำอย่างไรกะเขา” นายโจรกล่าวว่า “เราจักกระทำเช่นนี้ๆ. นางจึงบอกว่า ก็ศัตรูนั้นอยู่ไกลเสียเมื่อไรเล่า นั่งอยู่ในยุ้งข้าวนี้เอง” นายโจรถือดาบเดินไปที่ยุ้งข้าว เห็นตักกบัณฑิตก็จับเหวี่ยงให้ล้มลงกลางเรือน ตีด้วยท่อนไม้ ด้วยศอกเข่าเป็นต้นจนหนำใจ. ตักกบัณฑิตถึงจะถูกโบยก็ไม่พูดถ้อยคำอะไรอย่างอื่นเลย กล่าวแต่คำว่า “ขี้โกรธ อกตัญญู ชอบส่อเสียด ประทุษร้ายมิตร” อย่างเดียวเท่านั้น. ฝ่ายโจรตีตักกบัณฑิตแล้วก็มัดให้นอน มากินอาหารเย็นแล้วหลับไปตื่นขึ้น พอหายเมาก็

เริ่มซ้อมตักกบัณฑิตอีก. แม้ตักกบัณฑิตก็กล่าวแต่คำ ๔ คำอยู่อย่างนั้น. โจรคิดว่า “ท่านผู้นี้ แม้จะถูกเราโบยก็ไม่พูดถ้อยคำอะไรอย่างอื่นเลย กล่าวแต่คำ ๔ คำอยู่ตลอดมา เราจักถามดู แล้วก็ถามตักกบัณฑิตว่า “นี่แก ถึงแม้ท่านจะถูกทุบตีอย่างนี้ เหตุไฉน จึงกล่าวแต่คำ ๔ คำเหล่านี้เท่านั้น. ตักกบัณฑิตกล่าวว่า “ถ้าท่านต้องการฟังเราจักกล่าว จึงลำดับเหตุการณ์ตั้งแต่ต้นว่า “เดิมข้าพเจ้าเป็นดาบสผู้หนึ่งอยู่ในป่า ได้ฌาน ข้าพเจ้าช่วยหญิงผู้นี้ผู้ลอยมาในแม่น้ำคงคาให้ขึ้นได้แล้ว ประคบประหงมเลี้ยงดู เมื่อเป็นเช่นนี้ นางผู้นี้ก็เล้าโลมข้าพเจ้าทำให้เสื่อมจากฌาน ข้าพเจ้าต้องทิ้งป่าพานางมาเลี้ยงดูอยู่ที่บ้านชายแดน ครั้นนางส่งข่าวไปถึงข้าพเจ้าว่า ถูกพวกโจรนำมาที่นี่ ต้องอยู่อย่างลำบากให้ช่วยพานางกลับไป ทำให้ข้าพเจ้าต้องตกอยู่ในสภาพเช่นนี้เหตุนั้นข้าพเจ้าจึงกล่าวอยู่อย่างนี้” โจรคิดว่า “หญิงคนนี้ปฏิบัติผิดถึงเพียงนี้ในท่านผู้มีอุปการะถึงอย่างนี้ มันยังทำได้ ต้องฆ่ามันเสีย” นายโจรปลอบให้ตักกบัณฑิตเบาใจ ปลุกนางฉวยดาบออกมาพูดว่า “เราจักฆ่าชายผู้นี้ที่ประตูบ้าน” เดินไปนอกบ้านกับนางพลางบอกให้นางจับมือท่านตักกบัณฑิตไว้ด้วยคำว่า “จงจับมือชายผู้นี้ไว้” แล้วชักดาบทำเป็นเหมือนจะฟันท่านตักกบัณฑิต กลับฟันนางขาด ๒ ท่อน อาบน้ำดำเกล้าแล้ว เลี้ยงดูท่านตักกบัณฑิตด้วยโภชนะอันประณีต ๒-๓ วัน ก็ถามว่า “บัดนี้ท่านจะไปไหนต่อ” ตักกบัณฑิตกล่าวว่า “ขึ้นชื่อว่าการอยู่ครองเรือนไม่มีแก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจักบวชเป็นฤาษีอยู่ในป่านั่นแหละ. โจรกล่าวว่า “ถ้าเช่นนั้น ข้าพเจ้าก็จักบวชด้วย. ทั้งสองคนพากันบวช ไปสู่ราวป่านั้น เจริญอภิญญา ๕ และสมาบัติ ๘ ให้เกิดได้แล้ว ในเวลาสิ้นชีพได้ไปสู่พรหมโลก. พระบรมศาสดาจึงตรัสพระคาถานี้ ความว่า –

> หญิงทั้งหลาย เป็นผู้มักโกรธ อกตัญญู มักส่อเสียด และคอยแต่ทำลาย ดูกรภิกษุ เธอจงประพฤติพรหมจรรย์เถิด แล้วเธอจักไม่คลาดความสุขเป็นแน่ ดังนี้.

ในพระคาถานั้น อธิบายว่า ดูกรภิกษุ ขึ้นชื่อว่าหญิงทั้งหลาย เป็นผู้มักโกรธ ไม่สามารถจะหักห้ามความโกรธที่เกิดขึ้นแล้วได้เลย เป็นคนอกตัญญู ไม่รู้อุปการคุณแม้จะยิ่งใหญ่ เป็นคนส่อเสียด ชอบกล่าวคำอันแสดงถึงความส่อเสียดอยู่ร่ำไป เป็นผู้มีนิสัยชอบทำลาย ชอบทำลายหมู่มิตร มีปกติกล่าวคำที่ทำให้มิตรแตกกันเป็นประจำ หญิงเหล่านี้ ประกอบไปด้วยธรรมอันลามกเห็นปานนี้. เธอจะไปต้องการหญิงเหล่านี้ทำไมเล่า ดูกรภิกษุ เธอจงประพฤติพรหมจรรย์

เถิด เพราะว่าการงดเว้นจากเมถุนธรรมนี้ ชื่อว่าประพฤติพรหมจรรย์ เธอประพฤติพรหมจรรย์นั้นจักไม่คลาดความสุข คือจักไม่เสื่อมจากความสุขนี้.

พระศาสดาทรงนำพระธรรมเทศนานี้มาแล้ว ตรัสประกาศสัจจะทั้งหลาย ในเวลาจบสัจจะ ภิกษุผู้กระสันอยากสึกดำรงอยู่โสดาปัตติผลแล้ว. แม้พระบรมศาสดาประชุมชาดกว่า "นายโจรในกาลนั้นได้มาเป็นพระอานนท์ในครั้งนี้ ส่วนตักกบัณฑิตมาเป็นเราตถาคตฉะนี้แล.

จบเรื่องที่ ๓

นำภิกษุใหม่ไปป่าหิมพานต์

ในกาลครั้งหนึ่งพระพุทธเจ้าทรงทราบว่า พวกพระญาติของพระองค์กำลังจะทำสงครามกันเพื่อต้องการแย่งน้ำเข้านา แล้วพระองค์ก็เสด็จไปห้ามพระญาติเหล่านั้น และแสดงธรรมให้พระญาติของพระองค์ ได้ทราบถึงความมีค่ามากของกษัตริย์ และความมีค่าน้อยของน้ำ ทำให้พระญาติไม่ต้องฆ่ากันในเรื่องนี้ เมื่อพระญาติไม่ทะเลาะกันแล้ว พวกเขาจึงปรารภว่า ในกาลก่อนบรรพชาพระองค์เสด็จเที่ยวไปมีกษัตริย์แวดล้อม เดี๋ยวนี้พระองค์ก็ควรมีกษัตริย์เป็นบริวารเสด็จเที่ยวไป. ครั้นปรึกษากันดังนี้แล้ว กษัตริย์ทั้งสองพระนครนั้นจึงถวายลูกหลานฝ่ายละ ๒๕๐ องค์ พระผู้มีพระภาคเจ้าก็ทรงให้พระราชกุมารเหล่านั้นบรรพชาแล้ว พวกภิกษุราชกุมารเหล่านั้นบวชด้วยความเคารพในสมเด็จพระบรมครู หาได้บวชด้วยความเต็มใจของตนไม่ ต่อกาลไม่นานเกิดความกระสันอยากสึก ใช่แต่เท่านั้นพวกภรรยาเก่าของภิกษุเหล่านั้น ยังกล่าวถ้อยคำและส่งข่าวสาสน์ไปยั่วยวนชวนให้เกิดความเบื่อหน่ายอีก ภิกษุราชกุมารเหล่านั้นก็ยิ่งเบื่อหน่ายหนักขึ้น พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงพิจารณาดูก็ทรงทราบว่า "ภิกษุเหล่านี้เกิดความเบื่อหน่ายขึ้นแล้ว" จึงทรงใคร่ครวญว่า "เราจักพาภิกษุเหล่านี้ไปยังป่าหิมพานต์วันต์ แสดงโทษของมาตุคาม" รุ่งขึ้นพระองค์จึงทรงนุ่งห่มถือบาตรและจีวรเสด็จเข้าไปบิณฑบาต ณ กรุงกบิลพัสดุ์ รับสั่งให้เรียกหาภิกษุประมาณ ๕๐๐ เหล่านั้นมา ตรัสถามว่า "ดูกรภิกษุทั้งหลาย พวกเธอเคยเห็นหิมวันตประเทศอันเป็นสถานที่น่ารื่นรมย์แล้วหรือ" ภิกษุเหล่านั้นกราบทูลว่า "ยังไม่เคยเห็นเลย พระเจ้าข้า" จึงตรัส

ถามว่า “ก็พวกเธอจักไปเที่ยวยังประเทศหิมวันต์ไหมเล่า” ภิกษุเหล่านั้นตอบรับว่า “พระเจ้าข้า” พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงทรงพาภิกษุเหล่านั้นแม้ทั้งหมดไปป่าหิมวันต์ แล้วทรงเปล่งพระสุรเสียงอันไพเราะตรัสเรียกภิกษุเหล่านั้นว่า “ดูกรภิกษุทั้งหลายสิ่งอันใดที่พวกเธอไม่เคยเห็นในเขาหิมวันต์นี้ก็จงถามเราเถิด” ในขณะนั้นนางนกดุเหว่าสวยงาม ๒ ตัว คาบท่อนไม้ที่ปลายทั้งสองข้าง ให้นกตัวสามีของตนจับตรงกลาง แล้วมีนางนกดุเหว่าบินไปข้างหน้า ๘ ตัว ข้างหลัง ๘ ตัว ข้างซ้าย ๘ ตัว ข้างล่าง ๘ ตัวข้างบนบินบังเป็นเงา ๘ ตัว พวกนางนกดุเหว่าเหล่านั้นบินแวดล้อมนกดุเหว่านั้น บินไปในอากาศโดยอาการอย่างนี้ ภิกษุเหล่านั้น เห็นฝูงนกทั้งหมด จึงทูลถามพระศาสดาว่า “ฝูงนกเหล่านี้ชื่อนกอะไร” พระศาสดาตรัสตอบว่า “ดูกรภิกษุทั้งหลาย นี้เป็นวงศ์เก่าของเรา เราได้ตั้งประเพณีนี้ไว้ แต่ก่อนนางนกดุเหว่าทั้งหลายก็ได้บำเรอเราอย่างนี้มาเหมือนกัน แต่คราวนั้นฝูงนกนี้ยังเป็นฝูงใหญ่ นางนกที่บินตามแวดล้อมเรามีประมาณถึง ๓,๕๐๐ ตัว” ในกาลต่อมาก็ร่วงโรยลงโดยลำดับ จนเวลานี้เหลืออยู่เพียงเท่าที่เห็นอยู่นี้” พวกภิกษุจึงทูลถามว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญนางนกเหล่านี้ได้เคยบำเรอพระองค์มาในป่านี้อย่างไร พระเจ้าข้า” ลำดับนั้นพระศาสดาจึงตรัสแก่พวกภิกษุเหล่านั้นว่า “ดูกรภิกษุทั้งหลาย ถ้าเช่นนั้นเธอทั้งหลายจงตั้งใจฟังถ้อยคำของเราเถิด แล้วทรงนำอดีตนิทานมาเล่าว่า -

แม้แต่นกก็รู้ว่าหญิงเป็นอย่างไร

ดูกรภิกษุทั้งหลาย แม้เมื่อเราเป็นสัตว์ดิรัจฉานก็ย่อมรู้ว่า “หญิงทั้งหลายเป็นคนอกตัญญู เป็นคนมีมายามาก เป็นคนประพฤติอนาจาร เป็นคนทุศีล แม้ในคราวนั้นเราก็มิได้อยู่ในอำนาจของหญิงเหล่านี้ กลับให้หญิงเหล่านั้นอยู่ในอำนาจของตน” พระองค์ทรงนำเสียซึ่งความเบื่อหน่ายของภิกษุเหล่านั้นออกไปด้วยพระธรรมกถาอย่างนี้แล้ว ก็ทรงดุษณีภาพนิ่งอยู่ ในขณะนั้น มีนางนกดุเหว่าดำ ๒ ตัว ให้นกสามีจับตรงกลางท่อนไม้แล้วคาบบินมา แม้ในส่วนเบื้องต่ำเป็นต้น ก็มีนางนกประจำข้างละ ๔ ตัวๆ ได้มาถึงประเทศนั้น ภิกษุเหล่านั้นเห็นนกเหล่านั้นจึงทูลถามพระศาสดา พระศาสดาตรัสว่า “ดูกรภิกษุทั้งหลาย แต่ปางก่อนมีนกดุเหว่าขาวตัวหนึ่งชื่อปุณณมุขะ เป็นสหายของเรา” (แล้วทรงนำเรื่องมาเล่าต่อว่า)

ได้ยินว่า ต่อมาโดยสมัยหนึ่งอาพาธอันแรงกล้าได้เกิดขึ้นแก่พญานกปุณณมุขะโดยเป็นโรคถ่ายเป็นโลหิตเกิดเวทนากล้าจวนตาย. ลำดับนั้น นางนกดุเหว่าซึ่งเป็นบริจาริกาของพญานกปุณณมุขะก็เกิดความปริวิตกว่า “พญานกปุณณมุขะเกิดอาพาธหนักแล้ว จะหายหรือไม่หายก็ไม่รู้ได้” คิดแล้วก็ทิ้งพญานกปุณณมุขะไว้ตัวเดียว พากันเข้าไปหาพญานกกุณาละ ฝ่ายพญานกกุณาละ ได้เห็นนางนกเหล่านั้นบินมาแต่ไกล ครั้นเห็นแล้วจึงได้กล่าวกะพวกนางนกเหล่านั้นว่า “ดูก่อนพวกอีถ่อย ก็ผัวของเจ้าไปไหนเสียเล่า” นางนกเหล่านั้นจึงตอบว่า “ข้าแต่สหายกุณาละเอ๋ย พญานกปุณณมุขะดุเหว่าขาวเจ็บหนัก จะหายจากอาพาธหรือไม่หายก็ไม่รู้” เมื่อนางนกทั้งหลายกล่าวอย่างนี้แล้ว พญานกกุณาละก็รุกรานเอาพวกนางนกเหล่านั้นอย่างนี้ว่า “ดูกรอีถ่อยพวกเจ้าจงฉิบหาย ดูกรอีถ่อยพวกเจ้าจงพินาศ อีพวกโจร อีพวกนักเลง อีเผอเรอ อีใจง่าย อีไม่รู้จักบุญคุณ อีตามใจตนเหมือนลม” ครั้นกล่าวรุกรานแล้ว จึงเข้าไปหาพญานกปุณณมุขะดุเหว่าขาวร้องเรียกว่า “นี่แน่ะสหายปุณณมุขะเอ๋ย” พญานกปุณณมุขะก็ตอบรับว่า “อะไรสหายกุณาละ” ครั้นแล้ว พญานกกุณาละก็ประคบประหงมพญานกปุณณมุขะด้วยปีกและจะงอยปาก พอให้ลุกขึ้นได้แล้ว ก็ให้ดื่มยาต่างๆ อาพาธของพญานกปุณณมุขะก็หายลงในขณะนั้นทีเดียว.

จึงกล่าวว่า “สหายเอ๋ย บัดนี้ท่านก็หายจากโรคแล้ว จงอยู่กับนางนกบริวารของท่านเถิด เราก็ไปยังที่อยู่ของเรา” ลำดับนั้น พญานกปุณณมุขะจึงกล่าวว่า “นางนกบริวารเหล่านี้พากันละทิ้งเราเมื่อเราไข้หนักหนีไปเสีย เราไม่ต้องการอยู่กับพวกนางเหล่านั้นต่อไปแล้ว พญานกกุณาละกล่าวต่อไปว่า “ชื่อว่าการอยู่กับหมู่ผู้โลเลของเราไม่มี เราจักบำเพ็ญเนกขัมมะบารมี ต่อมาไม่นานพระโพธิสัตต์ก็ได้ยังได้เกิดความรู้คือระลึกชาติให้เกิดขึ้น ระลึกได้ถึงอดีตชาติของหญิงทั้งหลาย เมื่อจะประกาศเรื่องนั้น ได้ให้สหายป่าวร้องไปยังสัตว์ทั้งหลายไปฟัง เหล่าเทวดาในกามาวจรทั้ง ๒ ได้รู้ เพราะการร้องป่าวประกาศต่อๆ กันไป ก็พากันมาสู่ที่ประชุมนั้นเป็นอันมาก พวกนาค ยักษ์ รากษส สุบรรณ วิชาธร แร้งและเทวดา ที่อาศัยในป่าก็ป่าวประกาศเนื้อความนั้นต่อๆ กันไป. คราวนั้นพญาแร้งชื่อว่า อานนท์ มีแร้งบริวารหนึ่งหมื่นเป็นประมาณอาศัยอยู่ที่เขาคิชฌกูฏ เมื่อได้ยินเสียงป่าวประกาศเป็นโกลาหลก็พาบริวารมาอยู่ข้างหนึ่ง ด้วยความประสงค์จะฟังธรรม นารทฤาษีผู้มีอภิญญา ๕ มีดาบสบริษัทหมื่นหนึ่งอยู่ในหิมวันตประเทศได้ยินเสียงป่าวร้องก็คำนึงว่า “ได้ยินว่าพญานกกุณาละสหายของเราจะชี้โทษของหญิงทั้งหลาย จักมีการประชุม

ใหญ่ ควรเราจักไปฟังเทศนาของพญานกกุณาละ” คิดแล้วก็พาดาบสหมื่นหนึ่งมาด้วยฤทธิ์ พักอยู่ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ลำดับนั้น พระมหาสัตต์อ้างพญานกปุณณมุขะเป็นพยานแล้วก็แสดงเหตุที่ตนได้เห็นมาแล้วในอดีตภพ ซึ่งประกอบด้วยโทษของหญิงทั้งหลาย ด้วยญาณที่ระลึกได้ของตน.

ได้ยินว่าพญานกกุณาละได้กล่าวกับพญานกปุณณมุขะดุเหว่าขาวซึ่งหายจากไข้และหายยังไม่นานว่า “ดูกรสหายปุณณมุขะ เราเคยได้เห็นมาแล้ว นางกัณหา นางมีผัว ๕ คนยังมีจิตปฏิพัทธ์ผูกพันรักใคร่ในบุรุษคนที่ ๖ ซึ่งเป็นคนเปลี้ยหลังโกงโค้งงอ คอก้มลงมาถึงท้องเหมือนคนศีรษะขาด ล่วงละเมิดสามี ๕ คนคือ พระเจ้าอัชชุนะ พระเจ้านกุล พระเจ้าภีมเสน พระเจ้ายุธิษฐิละ พระเจ้าสหะเทพ แล้วทำลามกกับชายเปลี้ยเตี้ยแคระอีก ดูก่อนสหายปุณณมุขะ เรายังได้เคยเห็นอีก นางสมณีชื่อว่าปัญจตะปวี อาศัยอยู่ในท่ามกลางป่าช้า ถือพรตยอมอดอาหาร ๔ วันจึงบริโภคครั้งหนึ่ง ได้กระทำกรรมอันลามกกับพวกนักเลงสุรา ดูกรสหายปุณณมุขะ เรายังได้เคยเห็นแล้วอีก นางเทวีมีนามว่า กากะวันตี อยู่ท่ามกลางสมุทร เป็นภรรยาของท้าวเวนไตยพญาครุฑ ได้กระทำกรรมอันลามกกับท้าวกุเวรผู้เจนในการฟ้อนรำ ดูกรสหายปุณณมุขะ เราเคยเห็นมาแล้ว นางขนงาม ชื่อว่ากุรุงคเทวี รักใคร่ได้เสียอยู่กันกับเอฬกะกุมาร ได้กระทำกรรมอันลามกกับฉฬังคกุมารเสนาบดี และธนันเตวาสีคนใช้ของฉฬังคะกุมารอีก เป็นความจริงเราได้รู้มาอย่างนี้แหละ แม้พระชนนีของพระเจ้าพรหมทัต ก็ได้ทรงทอดทิ้งพระเจ้าโกศลราช กระทำกรรมอันลามกกับพราหมณ์ชื่อว่า ปัญจาลจัณฑะ” พญานกกุณาละกล่าวเป็นคาถาต่อไปว่า “หญิงทั้งหลายที่กล่าวมาแล้วนั้นก็ดี หญิงอื่นก็ดี ได้กระทำกรรมมาแล้วซึ่งกรรมอันลามก เพราะเหตุนั้นเราจึงไม่วิสาสะไม่สรรเสริญหญิงทั้งหลาย ฉันใด หญิงทั้งหลายก็เหมือนฉันนั้น ไม่ควรวิสาสะกับหญิงทั้งหลาย อนึ่งราชสีห์ร้ายบริโภคเนื้อเลือดเป็นอาหาร ใช้อาวุธ ๕ คือปาก ๑ เท้า ๔ ข่มขี่สัตว์ทั้งหลายกินฉันใดหญิงทั้งหลายย่อมใช้อาวุธ ๕ อย่างคือ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส เหมือนกันฉันนั้น เพราะฉะนั้นจึงไม่ควรวิสาสะกับหญิงทั้งหลายเหล่านั้น ดูกรสหายปุณณมุขะ หญิงเหล่านี้คือ แพศยานางงาม หญิงสัญจร ชื่อว่าเป็นผู้ฆ่า หญิงมุ่นมวยผมเหมือนโจร ประทุษร้ายให้เป็นพิษเหมือนสุราเจือยาพิษ พูดโอ้อวดสรรพคุณเหมือนคนขายของ ตลบตะแลงพลิกพลิ้วเหมือนเขาสมัน ลิ้นเหมือนงู ปกปิดความชั่วเหมือนเอาแผ่นกระดานปิดหลุมคูถ บรรทุกให้เต็มยากเหมือนบาดาล ทำให้ยินดีได้ยากเหมือนรากษส กวาดไปไม่มีเหลือเหมือนพระยม กินไม่เหลือเหมือนไฟ พัดพาไปไม่เลือกเหมือนแม่น้ำ

ประพฤติตามอำเภอใจตัวเหมือนลม ไม่ทำอะไรให้พิเศษเหมือนเขาพระเมรุมาศ” อธิบายว่า สัตว์เข้าไปที่ภูเขาพระเมรุแล้วจะมีสีเป็นทองเหมือนกันหมด ผลิตผลเป็นนิตย์เหมือนต้นไม้มีพิษ กล่าวความแห่งภาษิตนี้ไว้อีกว่า-

หญิงทั้งหลายเกล้าผมเหมือนโจร ประทุษร้ายเหมือนสุราพิษ พูดโอ้อวดเหมือนคนขายของ ตลบตะแลงเหมือนเขาเนื้อ สองลิ้นเหมือนงู ปิดความชั่วเหมือนปิดหลุมคูถ ทำให้เต็มยากเหมือนบาดาล ทำให้ยินดีได้ยากเหมือนรากษส นำไปอย่างเดียวไม่เลือกเหมือนแม่น้ำ ประพฤติตามใจตัวเหมือนลม ไม่ทำอะไรให้วิเศษเหมือนเขาเมรุมาศ ผลิตผลเป็นพิษเหมือนต้นไม้พิษ หญิงทั้งหลายเป็นผู้กอบกำรัตนะทั้งหลายไว้ในมือจนนับไม่ถ้วน ย่อมทำโภคสมบัติในเรือนให้พินาศ.

จบเรื่องที่ 4

มีสามี ๕ คนยังไม่พอใจ

ได้ยินว่า ในกาลอันกล่าวมาแล้ว พระเจ้าพรหมทัตผู้เป็นราชาในแคว้นกาสี ยกทัพไปตีเมืองโกศลแล้ว ฆ่าพระเจ้าโกศลเสีย แล้วพาพระอัครมเหสีของพระเจ้าโกศลราชซึ่งกำลังทรงพระครรภ์อ่อนๆ มาด้วย เสด็จไปยังเมืองพาราณสี ทรงตั้งให้เป็นพระอัครมเหสีของพระองค์ ไม่ช้านางก็ประสูติพระธิดา โดยปรกติพระเจ้าพรหมทัตมิได้มีโอสรพระธิดา ท้าวเธอจึงทรงยินดีมากถึงกับออกโอษฐ์ว่า “ดูกรนางผู้เจริญ บัดนี้เราได้ลูกหญิงแล้ว” ต่อมาไม่นานพระธิดาเจริญวัย มีพระสิริโฉมที่งดงามมาก แต่พระนางนั้นเป็นหญิงมีใจโลเลในบุรุษ เป็นหญิงมีราคะกล้า หมกมุ่นอยู่แต่ในทางกาม จึงทูลความนั้นแด่พระชนนี เพราะกิเลสแรงกล้า พระชนนีจึงนำความกราบทูลต่อพระเจ้าพรหมทัตๆ ตรัสรับว่า “ดีละ” จึงป่าวร้องบุรุษมาแล้ว ให้ธิดาเลือกตามความชอบใจ พวกบุรุษทั้งหลายก็พากันประดับประดาด้วยเครื่องอลังการ มาประชุมพร้อมหน้ากันที่หน้าพระลานหลวง นางกัณหา ถือผอบดอกไม้ยืนอยู่ที่ช่องพระแกลอันสูง แลดูบุรุษเหล่านั้นก็หามิชอบใจสักคนหนึ่ง คราวนั้นมีราชกุมาร ๕ พระองค์ เป็นราชบุตรแห่งพระเจ้าบัณฑุราชองค์หนึ่ง มีพระนามว่า

อัชชุนะ องค์หนึ่งมีพระนามว่านกุละ องค์หนึ่งมีพระนามว่าภีมเสน องค์หนึ่งมีพระนามว่ายุธิษฐิละ ครั้นเรียนศิลปะสำเร็จแล้วใครจะทราบถึงจารีตในเมืองอื่น จึงพากันไปเที่ยวถึงเมืองพาราณสี ได้เห็นเขาวุ่นวายกันในเมืองจึงเข้าไปถาม ครั้นทราบความแล้วก็ปรึกษากันว่า จะไปดูบ้าง กุมารทั้ง ๕ องค์นั้นมีรูปร่างงดงามผ่องใสคล้ายๆ กัน ต่างก็พากันไปยืนต่อๆ กัน ฝ่ายนางกัณหานั้นเห็นกุมารทั้ง ๕ ก็มีความสิเนหาทุกๆ องค์ จึงโยนพวงมาลัยไปคล้องให้ทั้ง ๕ แล้วกราบทูลพระชนนีว่า หม่อมฉันเลือกเอาคนทั้ง ๕ นี้ พระชนนีก็ไปกราบทูลพระเจ้าพรหมทัตๆ ไม่พอพระทัยแต่ไม่อาจตรัสว่าได้ เพราะพระราชทานพรไว้แล้ว จึงตรัสถามถึงชาติตระกูลและพระนามบิดา ครั้นทรงทราบว่า เป็นพระราชกุมารของพระเจ้าบัณฑุราชก็พระราชทานทำสักการะให้ ยกนางกัณหาให้เป็นบริจาริกาพระราชกุมารทั้ง ๕ พระองค์ นางกัณหาก็บำเรอราชกุมารทั้ง ๕ ด้วยสามารถกิเลสอยู่บนปราสาท ๗ ชั้นและนางกัณหานั้นมีบุรุษคอยรับใช้อยู่คนหนึ่ง เป็นคนเปลี้ยค่อม นางกัณหาบำเรอราชกุมารทั้ง ๕ แล้ว พอราชกุมารนั้นออกไปภายนอก นางมีเวลาว่าง เมื่อกิเลสลุกลามขึ้นก็ทำความชั่วกับชายเปลี้ย เมื่อนางเจรจากับชายเปลี้ยนั้นได้กล่าวว่า คนอื่นซึ่งเป็นที่รักของเรายิ่งกว่าท่านไม่มี เราจักฆ่าพระราชกุมารทั้ง ๕ เสียเอาเลือดในลำคอมาล้างเท้าท่านดังนี้ ถึงพระราชกุมารทั้ง ๕ นางก็พูดอย่างนี้ คือ เวลาคลอเคลียอยู่กับราชกุมารพี่ชายใหญ่ นางก็พูดว่าหม่อมฉันรักพระองค์ยิ่งกว่าพระราชกุมารทั้ง ๔ ชีวิตของหม่อมฉันสละถวายพระองค์แล้วถ้าบิดาของหม่อมฉันทิวงคต หม่อมฉันจะให้เขาถวายราชสมบัติแก่พระองค์ดังนี้ เวลานางคลอเคลียอยู่กับราชกุมารองค์อื่นอีก นางก็กล่าวอย่างนี้ทั้ง ๔ พระองค์พระราชกุมารทั้ง ๕ องค์ก็ทรงยินดีด้วยนางกัณหายิ่งนักด้วยใส่ใจว่า นางกัณหารักตนและอิสริยยศจะเกิดกับตนก็เพราะอาศัยนางกัณหา ต่อมาภายหลังวันหนึ่งนางกัณหาประชวรไข้ พระราชกุมารทั้ง ๕ ก็ไปนั่งแวดล้อม องค์หนึ่งนวดฟั้นศีรษะอย่างหนึ่ง ๔ องค์นวดมือและเท้าทั้ง ๔ เจ้าเปลี้ยนั่งอยู่ใกล้เท้า ส่วนนางกัณหาก็ให้อาณัติสัญญาอย่างรวมๆ แก่พระอัชชุนะผู้เป็นพระเชษฐาด้วยศีรษะ เป็นเชิงแสดงให้รู้ว่า คนอื่นซึ่งเป็นที่รักของหม่อมฉันยิ่งกว่าหม่อมฉันไม่มี เมื่อหม่อมฉันมีชีวิตอยู่ก็จักมีชีวิตอยู่สำหรับพระองค์ ถ้าพระราชบิดาทิวงคตแล้วจะให้เขาถวายพระราชสมบัติแก่พระองค์” ส่วนราชกุมารทั้ง ๔ องค์ นางก็ให้อาณัติสัญญาด้วยมือและเท้าตามทิศที่นางแสดงเลศนัยอย่างเดียวกัน ใช่แต่เท่านั้นยังทำลิ้นให้อาณัติสัญญาแก่ชายเปลี้ยตามถ้อยคำที่เคยพูดคือว่า “เจ้าคนเดียวเท่านั้นเป็นที่รักของข้า ข้าจักมีชีวิตอยู่สำหรับเจ้า” ทุกๆ

คนเห็นอาณัติสัญญาแล้วก็รู้เนื้อความเพราะนางเคยพูดมาแต่ก่อนเนืองๆ แต่พระอัชชุนะกุมาร สังเกตเห็นอาการเคลื่อนไหวมือเท้าและลิ้นของนางก็ดำริว่า “นางกัณหาให้อาณัติสัญญาแก่เราฉันใด ชะรอยจะให้แก่ผู้อื่นฉันนั้น เห็นจะทำความรักใคร่ชิดชมกับไอ้เปลี้ยด้วย โดยไม่ต้องสงสัย” ดำริแล้วจึงพาน้องชายออกไปข้างนอกแล้วไต่ถามว่า “นาง ๕ ผัวแสดงท่าด้วยศีรษะให้เรา เจ้าเห็นหรือไม่?” พระราชกุมาร ๔ องค์ก็รับว่าเห็น อัชชุนะกุมารจึงถามว่า “เจ้ารู้เท่าทันหรือไม่?” พระราชกุมารทั้ง ๔ ตอบว่าไม่รู้ อัชชุนะกุมารจึงถามว่า ก็ที่นางทำอาณัติสัญญาให้เจ้าทั้ง ๔ และเท้านั้นเจ้ารู้หรือไม่?” พระราชกุมารทั้ง ๔ ตอบว่ารู้ อัชชุนะกุมารจึงตรัสว่า นางให้สัญญาแก่พวกเราด้วยเรื่องอย่างเดียวกันนั่นแหละ” แล้วถามต่อไปว่า “ที่นางแสดงกิริยาพิรุธด้วยลิ้นแก่อ้ายเปลี้ยนั้นเจ้ารู้เท่าทันหรือไม่เล่า?” พระราชกุมารทั้ง ๔ ก็ตอบว่าไม่รู้ ลำดับนั้น อัชชุนะกุมารจึงตรัสบอกแก่น้องว่า “ชะรอยนางนี้จะได้ประพฤติชั่วกับอ้ายเปลี้ยด้วยอีกคนหนึ่งเป็นแน่” เมื่อเห็นว่าน้องชายทั้ง ๔ ไม่เชื่อ จึงเรียกให้ชายเปลี้ยเข้ามาถาม ชายเปลี้ยก็ยอมรับสารภาพทั้งหมดสิ้น พระราชกุมารทั้ง ๕ ได้ฟังแล้วก็หมดความยินดีรักใคร่ ติเตียนมาตุคามโดยปริยายว่า “น่าสลดใจนัก ขึ้นชื่อว่ามาตุคามแล้วลามกทุศีล มาสละละคนที่บริบูรณ์ด้วยชาติและสวยงามเช่นพวกเราเสีย แล้วไปประพฤติลามกกับด้วยอ้ายเปลี้ยได้ ก็ใครเล่าที่เขาเป็นนักปราชญ์จะพึงรื่นรมย์ยินดีกับด้วยหญิงอย่างนี้ ผู้หาความละอายมิได้ มีแต่ความลามก” เมื่อติเตียนแล้ว พระราชกุมารทั้ง ๕ ก็ตกลงใจกันว่า ไม่ต้องการอยู่เป็นฆราวาสจึงพากันเข้าไปสู่ป่าหิมพานต์ถือเพศบรรพชา กระทำกสิณบริกรรม เมื่อสิ้นอายุแล้วก็ได้ไปตามบุญกรรม.

ในกาลนั้น พญานกกุณาละเกิดเป็นอัชชุนะกุมาร ฉะนั้นเมื่อแสดงเหตุที่ตนได้เห็นมาจึงกล่าวว่า “เราได้เห็นมาแล้วอย่างนี้คือ” –

จบเรื่องที่ 5

หญิงแม้ประพฤติวัตต์แล้วก็ยังโลเล

ได้ยินมาว่าในอดีตกาล ยังมีนางสมณีนุ่งขาวรูปหนึ่งชื่อปัญจตปาวี อาศัยอยู่ในเมืองพาราณสี นางให้ทำบรรณศาลาอาศัยอยู่ในป่าช้า นางถือพรตอดอาหารข้ามเวลาถึง ๔ วันจึงบริโภคครั้งหนึ่ง จนเกียรติคุณของนางปรากฏโด่งดังกึกก้องไป ชาวพาราณสีไอจามหรือพลาดหกล้ม ก็เปล่งเสียงนมัสการนางปัญจตปาวี ต่อมาภายหลังครั้งหนึ่งเป็นงานเทศกาล วันแรกพวกช่างทองก็ชักชวนพวกไปสร้างปรำขึ้นหลังหนึ่ง แล้วจัดหาของต่างๆ เป็นต้นว่า ปลา เนื้อ สุราของหอมนั่งล้อมวงกันเตรียมจะดื่มสุรา เวลานั้นช่างทองคนหนึ่งทำกระติกเหล้าตกลง ก็ตกใจเปล่งเสียงอุทานนมัสการนางปัญจตปาวี ในที่นั้นมีชายฉลาดคนหนึ่งพูดขึ้นว่า “ท่านนี้เขลานัก ไฉนจึงนอบน้อมไหว้ผู้หญิงซึ่งมีจิตกลับกลอกเล่า” ช่างทองนั้นตอบว่า “โอ้เพื่อนเอ๋ยท่านอย่าพูดอย่างนี้ จะตกนรกหมกไหม้เปล่าๆ” บุรุษผู้ฉลาดจึงตอบว่า ท่านอย่างมโงไปเลย มาพนันกันสักพันหนึ่งไหม เราจะไปพานางมาให้แต่งตัวงดงามแล้วพามานั่งที่นี่ ภายใน ๗ วัน ให้นางถือกระติกเหล้ารินให้พวกเรากินกัน ขึ้นชื่อว่ามาตุคามแล้ว ที่จะมีศีลยั่งยืนนั้นไม่มีเลย ช่างทองตอบว่าเป็นไปไม่ได้ จึงพนันกับบุรุษผู้เป็นบัณฑิตพันหนึ่ง บุรุษบัณฑิตนั้นครั้งรุ่งขึ้นเวลาเช้าก็เข้าไปในป่าช้า นั่งทำท่านมัสการพระอาทิตย์อยู่ใกล้กับที่อยู่ของนางปัญจตปาวี เมื่อนางปัญจตปาวีเข้าไปเที่ยวภิกขาจารในพระนครกลับมาพบบุรุษนั้นแล้วก็คิดว่า “ดาบสรูปนี้เห็นจะมีฤทธิ์มาก เราอยู่ริมป่าช้านี้เข้ามาอยู่กึ่งกลางป่าช้าเป็นจะมีธรรมอยู่ภายใน จำเราจักเข้าไปทำความเคารพ” คิดแล้วนางก็เข้าไปไหว้ ดาบสปลอมแกล้งนิ่งเฉย มิได้เหลียวดูและไม่ทักทาย วันที่ ๒ ก็ทำอย่างนั้นอีก พอถึงวันที่ ๓ เมื่อนางปัญจตปาวีไหว้แล้ว ดาบสปลอมก็เงยหน้าพูดว่า “เจริญพร” ครั้นวันที่ ๔ จึงพูดว่า “ท่านไม่ลำบากด้วยภิกขาจารดอกหรือ” นางปัญจตปาวีดีใจมากที่ได้รับคำปฏิสันถาร ครั้นวันที่ ๕ นางได้รับคำปฏิสันถารมากขึ้นอีก ถึงต้องนั่งอยู่หน่อยหนึ่งจึงลุกไป ครั้นวันที่ ๖ พอนางมานั่งไหว้ ดาบสปลอมก็ถามว่า “น้องหญิง วันนี้เสียงขับร้องเอิกเกริกในเมืองพาราณสีทำไมกันหนอ” นางตอบว่า พระผู้เป็นเจ้าไม่รู้ดอกหรือ เขาเล่นมหรสพกันในพระนคร นั่นเป็นเสียงนักเล่นมหรสพ” ดาบสปลอมแกล้งทำเป็นไม่รู้ว่าเสียงอะไร แกล้งถามเรื่องอื่นต่อไปว่า “เจ้ามาประพฤติพรตอยู่อย่างนี้เว้นอาหารกี่วันครั้ง นางตอบว่า “เว้น ๔ วัน” แล้วย้อนถามว่าก็พระผู้เป็นเจ้าเว้นเท่าไรเล่า ดาบสปลอมตอบว่า เว้น ๗ วัน (ที่แท้ก็เท็จทั้งนั้น เว้นแต่กลางวัน กลางคืนกินทุกคืน) แล้วดาบสปลอม

ถามต่อไปว่า “น้องหญิงเจ้าบวชมากี่ปีแล้ว” ครั้นนางบอกว่า “๑๒ ปีแล้ว” ย้อนถามบ้างว่า “พระผู้เป็นเจ้าเล่าบวชมากี่ปีแล้ว” จึงตอบว่า ๖ ปีแล้ว แล้วถามนางต่อไปว่าเจ้าได้บรรลุธรรมเครื่องระงับแล้วหรือ ครั้นนางปฏิเสธว่าไม่ได้บรรลุคุณวิเศษอะไร และย้อนถามบ้าง ดาบสปลอมก็บอกว่า ยังไม่ได้บรรลุเหมือนกัน จากนั้นก็รำพันเป็นเชิงชวนให้เกิดความต้องการดังนี้ว่า “น้องหญิงเอ๋ยเราทั้งสองนี้มิได้รับความสุขทั้ง ๒ อย่างทางกามสำหรับผู้ครองเรือน ที่จะเป็นสุขด้วยทรัพย์สมบัติก็ไม่ได้ เนกขัมมะสุขเครื่องระงับทางใจก็ไม่เกิดขึ้น ไฟนรกมันจะร้อนแต่เราสองคนเท่านั้นหรือ ถ้าเราจักประพฤติอย่างมหาชนคนหมู่มากเขาทำกัน ข้าเห็นจะทนทุกข์เช่นนี้อยู่ไม่ได้แล้วจักต้องสึกเป็นคฤหัสถ์ ทรัพย์สมบัติของแม่ก็ยังมีอยู่บ้าง พอจะก่อสร้างตัวต่อไป“ นางปัญจตปาวีได้ฟังคำเช่นนั้นก็เกิดความกำหนัดรักใคร่ จึงปฏิญาณความในใจออกมาว่า “ข้าแต่พระผู้เป็นเจ้า เรื่องนี้เป็นหัวอกอันเดียวกันแต่จนใจที่มิรู้จะหันหน้าไปหาใคร ถ้าท่านจะไม่ทอดทิ้งข้าพเจ้าแล้วไซร้ ข้าพเจ้าจะยอมเป็นน้องสาวสึกไปอยู่รับใช้ท่าน” ดาบสปลอมจึงตอบว่า ถ้าปลงใจเช่นนั้นก็มาเถิด พี่จะไม่ทอดทิ้ง จะเลี้ยงเจ้าเป็นภรรยา” ว่าแล้วก็พากันไปในเมือง อยู่สมัครสังวาสอย่างสามีภรรยาทั้งหลายแล้ว ก็ให้นางถือกระติกสุราพากันไปสู่ที่ดื่มสุรา นั่งดื่มสุราอยู่ ฝ่ายนายช่างทองก็แพ้เสียเงินพันหนึ่ง นางปัญจตปาวีก็เกิดบุตรธิดาด้วยนักเลงสุรานั้นหลายคน ในคราวนั้น พญานกกุณาละเกิดเป็นนักเลงสุรา เมื่อนำเหตุนั้นมาแสดงจึงได้กล่าวว่า “เราได้เห็นมาแล้วดังนี้” (แล้วเล่าต่อไปอีกว่า)

จบเรื่องที่ 6

เป็นถึงนางพญายังทำได้

ในกาลนั้นพญานกกุณาละเกิดเป็นพญาครุฑ เพราะฉะนั้นเมื่อจะประกาศเหตุที่ตนประสบมาแล้วจึงได้กล่าวว่า “เราได้เห็นมาแล้ว” ดังนี้ ในอดีตกาลพระเจ้าพรหมทัตปลงพระชนม์พระเจ้าโกศลราชทรงริบเอาราชสมบัติแล้วพาพระอัครมเหสีของพระเจ้าโกศลไปสู่เมืองราราณสีแม้ทรงทราบอยู่ว่านางมีครรภ์ ก็ยังทรงตั้งนางนั้นเป็นพระอัครมเหสีของพระองค์ ครั้นนางมีครรภ์แก่แล้วก็ประสูตรพระราชบุตรอันงดงามดุจดังทองคำ นางจึงดำริว่า “เมื่อกุมารนี้เติบโตพระเจ้า

พาราณสีก็จักให้ฆ่าทิ้งเสีย ด้วยทรงเห็นว่า เป็นบุตรของศัตรู ไม่ต้องพระประสงค์จะเลี้ยงไว้ อย่าให้บุตรของเราตายด้วยมือคนอื่นเลย” นางดำริแล้วสั่งนางนมว่า “เจ้าจงเอาผ้าเก่าๆ ห่อทารกนี้แล้วจงนำไปทิ้งเสียที่ป่าช้าผีดิบ” ทารกนั้นเป็นผู้มีบุญกรรมอันรักษาไว้ ต้องตกไปอยู่ในที่ต่างๆ หลายแห่งจนมาตกอยู่กับสกุลช่างตระกูลหนึ่งจนเจริญวัยได้ ๗ ปี เมื่อบิดามารดาไปสู่ราชตระกูล ก็พากันไปด้วย พอทารกนั้นเจริญวัยได้ ๑๒ ปี ก็ได้ไปช่วยทำการซ่อมของในราชตระกูล ก็พระอัครมเหสีของพระเจ้าพรหมทัตนั้นมีพระราชธิดาพระองค์หนึ่ง พระนางว่า กุรุงคะเทวีมีรูปร่างงดงาม ตั้งแต่นางกุรุงคะเทวีได้เห็นกุมารนั้น ก็มีจิตผูกพันรักใคร่ ไม่ยินดีในผู้อื่นนางเสด็จไปสู่ที่ทำการของกุมารนั้นเนืองๆ เมื่อพบกันบ่อยๆ เข้า ทั้งสองก็มีจิตผูกพันรักใคร่กัน ลอบพระพฤติสังวาสกันในที่ลับในราชตระกูลนั้นเอง นานๆ เข้าพวกบริวารก็รู้เรื่องนั้น จึงนำความกราบทูลพระเจ้าพรหมทัต พระเจ้าพรหมทัตทรงพระพิโรธ จึงให้ประชุมอำมาตย์ทั้งหลายตรัสปรึกษาโทษว่า “ลูกคนจัณฑาลทำอย่างนี้ ท่านทั้งหลายจงวางบทกำหนดโทษตามควรแก่โทษเถิด” อำมาตย์ทั้งหลายก็กราบทูลว่า “โทษผิดใหญ่หลวงควรทำโทษทรมานก่อนแล้วจึงฆ่าในภายหลัง” ในขณะนั้น รุกขเทวดาผู้เป็นบิดาของกุมารนั้นจึงมาเข้าสิงนางอัครมเหสีผู้เป็นแม่ นางก็เข้าไปเฝ้าพระเจ้าพรหมทัตด้วยอานุภาพแห่งเทวดาแล้วทูลว่า

“ข้าแต่มหาราชเจ้า กุมารนี้ไม่ใช่ลูกคนจัณฑาล กุมารนี้เกิดในครรภ์ของหม่อมฉัน เป็นบุตรของพระเจ้าโกศลราช หม่อมฉันได้ทูลมุสาวาทแก่พระองค์ว่า พระโอรสตายแล้วด้วยคิดว่า เป็นบุตรของพระราชาผู้เป็นข้าศึกของพระองค์ จึงมอบให้นางนมเอาไปทิ้งเสียในป่าช้าผีดิบ” พระเจ้าพรหมทัตตรัสให้หาคนเหล่านั้น ตั้งแต่นางนมเข้ามาตรัสถาม เขาเหล่านั้นก็ทูลความตั้งแต่ต้นจนอวสาน. พระเจ้าพรหมทัตก็ทรงยินดีว่ากุมารประกอบด้วยอติชาติ จึงให้สรงสนานแต่งเครื่องอลังการแล้วพระราชทานราชธิดาให้ และคนทั้งหลายขนานนามว่า “เอฬกะกุมาร” ต่อมาพระเจ้าพรหมทัตจึงพระราชทานเสนา พาหนะแก่เอฬกกุมารแล้วส่งให้ไปปกครองราชสมบัติของบิดา เอฬกะกุมารก็พานางกุรุงคเทวีไปครองราชสมบัติภายหลังพระเจ้าพรหมทัตทรงดำริเห็นว่าเอฬกะกุมารมิได้ศึกษาศิลปะศาสตร์ จึงทรงตั้งฉฬังคะกุมารเป็นเสนาบดี ด้วยเห็นว่า

เป็นอาจารย์ของพระองค์ ต่อมาภายหลังนางกุรุงคะเทวีลอบลักประพฤติอนาจารกับฉพังคกุมาร ฉพังคกุมารมีคนรับใช้ชื่อธนันเตวาสี ฉพังคกุมารเคยใช้ให้นำสิ่งของเป็นต้นว่า ผ้าและเครื่องประดับไปให้นางกุรุงคเทวี นางกุรุงคเทวีก็ประพฤติลามกกับคนใช้นั้นอีก เมื่อพญานกกุณาละนำเอาเหตุนี้มาแสดง จึงได้กล่าวว่า “เราได้เห็นมาแล้ว แม้นางปรารถนาฉพังคกุมาร ก็ได้กระกรรมอันลามกกับฉพังคกุมารเสนาบดีและธนันเตวาสีคนใช้ของเสนาบดีนั้นอีกด้วย พญานกกุณาละกล่าวว่า “หญิงทั้งหลายมีความประพฤติเลวทรามอย่างนี้ เป็นผู้ทุศีลมีธรรมอันลามกด้วยเหตุนี้เราจึงไม่สรรเสริญหญิงเหล่านั้น” พระมหาสัตต์นำอดีตนิทานนี้มาแสดงแล้วก็ในกาลนั้น เธอได้เป็นฉพังคกุมาร จึงนำเหตุที่ตนเห็นมากล่าวให้ฟัง (แล้วเล่าต่อไปอีกว่า)

จบเรื่องที่ 7

หญิงสูงศักดิ์ก็ไม่เว้นกรรมชั่ว

ในกาลอันล่วงมาแล้ว พระเจ้าโกศลราชยึดราชสมบัติเมืองพาราณสีได้ จึงทรงตั้งพระอัครมเหสีของพระเจ้าพาราณสีซึ่งทรงครรภ์อยู่แล้ว ให้เป็นอัครมเหสีของพระองค์ต่อมาไม่ช้านัก พระอัครมเหสีนั้นก็ประสูติพระราชโอสรส่วนพระเจ้าโกศลราชก็ทรงเลี้ยงไว้ด้วยความรักใคร่เหมือนโอสรของพระองค์เหตุพระองค์หาพระโอรสมิได้ พระราชกุมารก็ไปเสวยสมบัติอยู่ในเมืองพาราณสี ต่อมาภายหลังพระชนนีของพระเจ้าพาราณสีจึงเข้าไปทูลลาพระเจ้าโกศลราชว่าจะไปเยี่ยมพระราชบุตรแล้วนางก็พาบริวารเป็นอันมากไปสู่เมืองพาราณสี หยุดพักอาศัยในนิคมหนึ่งอันอยู่ในระหว่างแคว้นทั้งสอง มีพราหมณ์กุมารคนหนึ่งชื่อปัญจาลจัณฑะ รูปร่างสะสวยอยู่ที่นิคมนั้นได้นำเครื่องบรรณาการมาถวายพระนาง พระนางพอเห็นก็มีจิตปฏิพัทธ์รักใคร่ลอบทำลามกกับพราหมณ์นั้น พักอยู่ ๒-๓ วันแล้วจึงไปยัง จึงไปยังเมืองโกศล ตั้งแต่นั้นมาไม่ช้านานนักนางก็เข้าไปราบทูลลาพระเจ้าโกศล อ้างเหตุไปเยี่ยมพระราชโอรสอีกเวลาไปและกลับก็ไปพักประพฤติอนาจารกับพราหมณ์ที่นิคมนั้นอีกอยู่ตั้งครึ่งเดือน. “ดูกรสหายปุณมุขเอ๋ย ขึ้นชื่อว่าหญิงเหล่านี้ เป็นผู้ทุศีลมีปกติขอบกล่าวคำเท็จ. พระมหาสัตต์แสดงอดีตนิทานเรื่องนี้ จึงกล่าวคำเป็นต้นว่า เป็นความจริงเราเห็นมาแล้วอย่างนี้.

ได้ยินว่า ในกาลนั้นพญานกกุณาละได้เป็นพราหมณ์ชื่อปัญจาลจัณฑะ เพราะเหตุนั้นเมื่อจะแสดงเหตุที่ตนได้รู้มาก่อนจึงได้กล่าวอย่างนี้. ดูกรสหายปุณณมุขเอ๋ย ก็หญิงทั้งหลายทั้ง 5 นี้ ได้กระทำกรรมอันลามกแล้วท่านอย่าได้สำคัญว่าหญิงเหล่าอื่นจะไม่กระทำ หญิงเหล่านี้ก็ดี หญิงเหล่าอื่นก็ดีอีกมากมายก็ดี ได้กระทำกรรมอันลามกในกาลทุกเมื่อ จริงอยู่ หญิงทั้งหลายเมื่อได้โอกาส ชื่อว่าจะไม่กระทำกรรมอันลามกกับบุรุษไรๆ ย่อมไม่มีเลย. ธรรมดาว่าแผ่นดินย่อมทนทานได้ทั้งหมดทีเดียว คือไม่สะทกสะท้านไม่ดิ้นรน ไม่หวั่นไหว ฉันใด หญิงทั้งหลายก็เหมือนกัน ย่อมทนทานได้ในบุรุษทั้งหมด ด้วยอำนาจความยินดีในโลก ถ้าหากว่าชายคนใดเป็นที่ถูกใจนาง นางย่อมไม่ดิ้นรนและไม่กระทำความโกลาหล เพราะจะรักษาชายนั้น อนึ่ง แผ่นดินย่อมไม่สะเทือนไม่หวั่นไหว ฉันใด แม้หญิงทั้งหลายก็ฉันนั้น ย่อมไม่สะเทือนไม่หวั่นไหวด้วยเมถุนธรรม คือไม่อาจที่จะให้เต็มด้วยเมถุนธรรมนั้นได้. อธิบายว่า

ราชสีห์มีอาวุธ 5 อย่างคือ ปาก 1 เท้า 4 ราชสีห์นั้นเมื่อจะถือเอาอาหารของตนย่อมถือเอาด้วยอาวุธ 5 อย่างนั้น ฉันใดแม้หญิงทั้งหลายก็เหมือนกัน เมื่อจะถือเอาอาหารคือกิเลส ย่อมประหารด้วยอาวุธมีรูปเป็นต้นแล้วจึงถือเอา ราชสีห์นั้นดุร้ายข่มขี่สัตว์จับกินเป็นอาหารฉันใด แม้หญิงทั้งหลายเหล่านี้ก็เหมือนกัน หยาบช้า ข่มขี่กินหญิงทั้งหลายย่อมกระทำอาการคือความข่มขี่ในบุรุษผู้มีศีลอย่างเคร่งครัดด้วยกำลังของตน ฉันใด ให้ถึงความพินาศแห่งศีลเสียได้ ราชสีห์ย่อมยินดีแต่ที่จะเบียดเบียนสัตว์อื่นฉันใด แม้หญิงทั้งหลายก็เหมือนกัน ยินดีในการเบียดเบียนผู้อื่นด้วยอำนาจกิเลส “ดูกรสหายปุณณมุขเอ๋ย ชื่อว่าหญิงทั้งหลายเป็นต้นว่า แพศยาเหล่านี้เป็นชื่อเดิมของพวกนางก็หาไม่ หญิงเหล่านี้มีชื่อว่า แพศยา ชื่อว่านารี ชื่อว่าสัญจรก็หาไม่ แต่หญิงทั้งหลายเหล่านี้โดยชื่อเดิมแล้วเรียกว่า พธู (พธู แปลว่าผู้ฆ่า) หญิงทั้งหลายเหล่านี้เรียกกันต่างๆ ว่า แพศยา นารี สัญจร จริงอยู่ ท่านกล่าวไว้ในชาดกว่า

อนึ่ง หญิงนี้มีมารยาเหมือนพยับแดด เป็นวัตถุที่ตั้ง

แห่งความโศกเศร้า โรคและอุปัทวะและ หญิงนี้

เป็นคนหยาบนัก เป็นเครื่องผูกมัด เป็นบ่วง เป็นถ้ำ

และเป็นที่อยู่ของพญามัจจุราช บุรุษใดระเริงใจในหญิง

นั้น บุรุษนั้นนับว่าเป็นคนอธรรมในหมู่นระชน.

จริงอยู่พวกโจรที่อยู่ในดง ย่อมมัดผูกมวยผมแล้วจึงแย่งชิงทรัพย์อันใด แม้พวกหญิงเหล่านี้ก็เหมือนกัน เอาพวกบุรุษไปสู่อำนาจกิเลสแล้วปล้นทรัพย์ ที่พูดว่า ประทุษร้ายให้เป็นพิษเหมือนสุราเจือยาพิษ เหมือนสุราที่เจือด้วยพิษแม้หญิงเหล่านี้เหมือนกัน เป็นผู้มีความกำหนัดในบุรุษทั้งหลายอื่นไม่รู้จักกิจน้อยใหญ่ เมื่อกระทำกิจในบุรุษอื่นแล้วกระทำกะบุรุษอื่นต่อไปอีก ชื่อว่าย่อมแสดงอาการแปลกๆคนขายของย่อมกล่าวอวดคุณภาพแห่งสินค้าของตนฉันใด แม้หญิงเหล่านี้ก็เหมือนกันปิดบังโทษอันไม่ดีของตนเสียแล้วประกาศแต่คุณอย่างเดียว ตลบตะแลง เขาของเนื้อบิดไปบิดมา ฉันใด พวกหญิงเหล่านี้ก็ตลบตะแลงพลิกไปพลิกมาเพราะความที่ตนมีจิตเบาฉันนั้น เหมือนกันที่พูดว่าเหมือนงูเห่า หญิงทั้งหลายชื่อว่ามีสองลิ้นเหมือนงู เพราะเป็นคนมักกล่าวเท็จเหมือนจริง ที่พูดว่าเหมือนบ่อคูถ บ่อคูถย่อมถูกปิดด้วยไม้กระดานฉันใด แม้หญิงทั้งหลายก็ปกปิดร่างกายด้วยผ้าและเครื่องอาภรณ์เที่ยวไป ฉันนั้น

เหมือนกัน บ่อที่ปกปิดด้วยหยากเยื่อเป็นต้น เมื่อเหยียบลงไปย่อมให้เกิดความลำบากแก่เท้าฉันใด แม้หญิงทั้งหลายเหล่านั้นก็เหมือนกัน เมื่อใครเข้าไปคบหาด้วย ก็ให้เกิดทุกข์แก่ผู้นั้น. เหมือนบาดาล อธิบายว่า บาดาลในมหาสมุทรย่อมทำให้เต็มได้ยากฉันใด แม้หญิงทั้งหลายก็เหมือนกันย่อมทำให้เต็มได้ยากด้วยเหตุ 3 ประการคือ ด้วยเมถุน 1 ด้วยการคลอด 1 ด้วยการแต่งตัว 1 เพราะเหตุนั้นแล พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสว่า “ดูกรภิกษุทั้งหลาย หญิงทุกคนไม่อิ่มด้วยธรรม 3 ประการคือ เมถุนธรรม 1 ด้วยการคลอด 1 ด้วยการแต่งตัว 1” ที่พูดว่าเหมือนรากษสอธิบายว่า ธรรมดาว่ารากษส ใครๆ ไม่อาจจะให้ได้ยินดีด้วยทรัพย์ได้ เพราะตนอยากกินเนื้ออย่างเดียว รากษสนั้น ย่อมห้ามทรัพย์แม้เป็นจำนวนมากเสียแล้ว ปรารถนาแต่เนื้ออย่างเดียวฉันใด แม้หญิงทั้งหลายก็เหมือนกันย่อมไม่ยินดีด้วยทรัพย์แม้มาก เพราะตนปรารถนาเมถุน หญิงเหล่านั้นย่อมไม่

รับทรัพย์ปรารถนาเมถุนอย่างเดียว ที่พูดว่าเหมือนพระยมอธิบายว่า พระยมมีแต่นำไปโดยส่วนเดียวมิได้ยกเว้นใครๆ ไว้เลย หญิงก็เช่นกันนางย่อมให้ถึงความพินาศแห่งศีลด้วยอำนาจกิเลสทั้งหมดย่อมนำไปสู่นรก. เปรียบเหมือนไฟธรรมดาว่าเปลวไฟย่อมกินสิ่งทั้งหมด แม้สะอาดหรือไม่สะอาดฉันใด. แม้หญิงทั้งหลายเหล่านั้นก็เหมือนกัน ย่อมเสพสิ่งทั้งหมดตั้งแต่เลวจนถึงดีที่สุดตามใจตัว หญิงทั้งหลายเหล่านั้นย่อมมีความรักใคร่ในสถานที่ใด ก็ย่อมวิ่งไปในสถานที่นั้นทันทีเหมือนเขาพระสุเมรุ (ในป่าหิมพานต์มีภูเขาทองอยู่ลูกหนึ่ง แม้กาซึ่งมีสีดำแต่พอเข้าไปใกล้ภูเขานั้นก็กลับกลายเป็นสีทอง) ภูเขานั้นมีอุปมาฉันใด แม้หญิงทั้งหลายเหล่านั้นก็เหมือนกัน ย่อมมองเห็นชายที่เข้าไปใกล้ตนเหมือนเป็นคนเดียวกันหมด. เหมือนต้นไม้มีพิษ บุคคลไม่มีความสงสัยบริโภคผลไม้นั้นย่อมตายฉันใด แม้หญิงทั้งหลายก็เหมือนกันย่อมปรากฏเหมือนเป็นที่น่ารื่นรมย์ด้วยอำนาจรูปและความงามเป็นต้น เพราะฉะนั้นท่านจงกล่าวไว้ว่า –

ผู้ใดเสพกามเพราะไม่รู้จักโทษ กามก็ย่อมฆ่า

ผู้นั้นเสีย เหมือนบริโภคผลไม้ที่มีพิษ ฉะนั้น.

พญานกกุณาละกล่าวอย่างนี้เพื่อจะกระทำความเนื้อความนั้นให้ปรากฏยิ่งพูดว่าหญิงทั้งหลายเป็ผู้กรทำอันตายแก่รัตนะทั้งหลายที่สามีหามาได้ ด้วยความเหนื่อยยาก นำเอารัตนะแม้เหล่านั้นไปให้ชายเหล่าอื่นที่ตนพอใจ ย่อมประพฤติอนาจาร พญานกกุณาละเมื่อจะแสดงกถาของตนโดยประการต่างๆ จึงกล่าวว่า “ดูกรสหายปุณณมุขเอ๋ย ทรัพย์ 4 ประการนี้คือ โคผู้ 1 โคนม 1 ยาน 1 ภริยา 1 ไม่ควรให้อยู่ในตระกูลอื่น ผู้เป็นบัณฑิตย่อมไม่ยอมให้ทรัพย์ 4 อย่างนี้อยู่พรากจากเรือน. พญานกกุณาละ กล่าวคาถา 4 อย่างนี้ต่อไปว่า –

คนฉลาด ย่อมไม่ให้ทรัพย์ 4 อย่างอยู่ในตระกูลญาติ

คือโคผู้ 1 โคนม 1 ยานพาหนะ ๑ ภริยา 1 เพราะเหตุว่า

คนทั้งหลายที่ไม่มียานย่อมใช้ยานใช้รถที่ฝากไว้

ย่อมฆ่าโคตัวผู้เสีย เพราะใช้ลากเข็ญเกินกำลัง และ

ย่อมฆ่าลูกโคเพราะรีดนมแม่นมจนหมด ภริยา

ย่อมประทุษร้ายตระกูลญาติ

"ดูกรสหายปุณณมุขเอ๋ย ของ 6 อย่างนี้เมื่อเกิดธุระจำเป็นขึ้นแล้วใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้เลย ได้แก่

ธนูไม่มีสาย 1 ภริยาอยู่ในตระกูลญาติ 1

เรืออยู่ฝั่งโน่น 1 รถเพลาหัก 1 มิตรอยู่ไกล 1

สหายชั่ว 1 ทั้ง 6 ประการนี้ เมื่อเกิดธุระขึ้นแล้ว

ใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้เลย.

"ดูกรสหายปุณณมุขเอ๋ย หญิงย่อมดูหมิ่นสามีด้วยฐานะ 8 อย่างคือ –

ดูหมิ่นเพราะความจน 1 เพราะความป่วยกระเสาะกระแสะ 1

เพราะความชรา 1 เพราะเป็นนักเลงสุรา 1 เพราะโง่เซอะ 1

เพราะความมัวเมา 1 เพราะหมุนตามการงานไม่ทัน 1

เพราะทำให้ทรัพย์เกิดขึ้นไม่ได้ 1

“ดูกรสหายปุณณมุขเอ๋ยหญิงทั้งหลายย่อมนำความประทุษร้ายมาให้สามีด้วยฐานะ 9 อย่างคือ –

มักไปเที่ยวตามคลับบาร์ 1 มักไปเที่ยวสวนสนุก 1

มักไปเที่ยวตามท่าน้ำ 1 มักไปหาตระกูลญาติ 1

มักไปหาตระกูลผู้อื่น 1 มักส่องกระจกและแต่งตัว 1

มักดื่มน้ำเมา 1 มักเยี่ยมมองหน้าต่าง 1 มักยืนแอบประตู 1.

จบเรื่องที่ 8

๔๐ ลีลาพิฆาต

“ดูกรสหายปุณณมุขเอ๋ย หญิงย่อมยั่วยวนชายด้วยฐานะ 40 อย่างคือ ทำดัด

กาย ทำท่าก้ม ทำกรีดกราย ทำอาย ทำทีแกะเล็บ ทำท่าเอาเท้าเหยียบกัน ทำท่าเอาไม้ขีดแผ่นดิน ทำท่ากระโดดเอง ทำท่าให้เด็กกระโดด ทำท่าวิ่ง ให้เด็กวิ่ง เล่นกับเด็ก ให้เด็กเล่นเองบ้าง จูบเด็ก ให้เด็กจูบ กินเอง ให้เด็กกิน ให้ของแก่เด็ก ทำทีขอคืนบ้าง ทำท่าวอนขอ เลียนแบบเด็ก ทำเสียงสูง ทำเสียงต่ำ ทำพูดเปิดเผย ทำพูดกระซิบ ทำซิกซี้ ฟ้อน ขับ เป่า ร้องไห้ คร่ำครวญ กรีดกราย แต่งกาย ทำปึ่ง ทำยักเอว ทำส่ายผ้าที่ปิดของลับ ทำเลิกขา ทำปิดขา ทำท่าให้เห็นหน้าอก ทำให้เห็นรักแร้ ทำให้เห็นท้องน้อย ทำหลิ่วตา ทำเลิกคิ้ว ทำเม้มปาก ทำแลบลิ้น ทำขยายผ้า และกลับนุ่งผ้า ทำสยายมุ่นผม”.

จบเรื่องที่ 9

เหตุแห่งความแตกแยก 25 อย่าง

“ดูกรสหายปุณณะมุขเอ๋ย นักปราชญ์พึงทราบเถิดว่าหญิงเป็นคนประทุษร้ายด้วยฐานะ 25 อย่าง คือ –

หญิงย่อมเป็นคนประทุษร้ายด้วยฐานะ 25 อย่าง คือ

ย่อมพรรณนาการไปแรมทางไกลของสามี เมื่อสามีไปแล้ว

ก็ไม่เศร้าโศกถึง ครั้นเห็นสามีกลับมาก็ไม่แสดงความยินดี

ย่อมไม่กล่าวถึงคุณงามความดีของสามีในกาลไหนๆ เลย

เหล่านี้เป็นลักษณะของหญิงผู้ประทุษร้ายสามี หญิงเป็นผู้ไม่

สำรวมย่อมประพฤติสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์แก่สามี ย่อมทำประโยชน์

ของสามีให้เสื่อม ย่อมทำกิจที่ไม่สมควรแก่สามี ย่อมคลุมหัวนอน

เบือนหน้าไปทางอื่น เหล่านี้เป็นลักษณะของหญิงผู้ประทุษร้ายสามี

ย่อมนอนพลิกกลับไปกลับมา นอนถอนหายใจทำวุ่นวาย ย่อมทำ

ระทมทุกข์ ย่อมไปอุจจาระปัสสาวะบ่อยๆ เหล่านี้เป็นลักษณะของหญิง

ผู้ประทุษร้ายสามี ย่อมประพฤติตรงกันข้าม ไม่ทำกิจที่สำควรทำของสามี

ย่อมเงี่ยหูฟังเมื่อผู้อื่นพูด ล้างผลาญทรัพย์สมบัติ กระทำความสนิทสนม

กับชายอื่น เหล่านี้เป็นลักษณะของหญิงผู้ประทุษร้ายสามี ย่อมกระทำ

ทรัพย์สมบัติที่สามีได้มาด้วยความยากลำบากได้มาโดยฝืดเคืองเก็บสะสม

ไว้ด้วยความยากแค้นให้พินาศไป อนึ่งย่อมทำความสนิทสนมกับชาย

อื่นที่คุ้นเคยกัน เหล่านี้เป็นลักษณะของหญิงผู้ประทุษร้ายสามี

ย่อมออกนอกบ้านเสมอ ประพฤติปราศจากความดี มีจิตคิดประทุษร้าย

ในสามีอยู่เป็นนิตย์ เป็นผู้ประพฤตินอกใจไม่เคารพ เหล่านี้เป็น

ลักษณะของหญิงผู้ประทุษร้ายสามี นางย่อมยืนอยู่ที่ใกล้

ประตูเนืองๆ แสดงนมบ้าง รักแร้บ้าง มีจิตวอกแวก

เพ่งดูทิศต่างๆ เหล่านี้เป็นลักษณะของหญิงผู้ประทุษร้ายสามี

แม่น้ำทั้งปวงมีทางไปอันคดเคี้ยว และป่ารกเกี้ยวด้วยต้นไม้ ฉันใด

หญิงทั้งปวงเมื่อได้ช่องในที่ลับ ก็ย่อมทำกรรมอันลามกได้ ฉันนั้น

ถ้าว่าได้โอกาส ได้ที่ลับ หรือได้ช่องเช่นนั้นแล้ว ที่หญิงทั้งปวง

จะไม่ทำลามกไม่มีเลย ไม่ได้คนอื่นก็ทำกับคนเปลี้ย ในจำพวกนารี

ที่หลายใจ ไม่มีใครข่มขี่ได้ เป็นผู้กระทำให้เกิดความยั่วยวนแก่ชาย

ทั้งหลาย หากนารีพวกใดถึงจะทำให้เกิดปีติได้โดยประการทั้งปวงก็ดี

ก็ไม่ควรระเริงด้วย เพราะว่านารีเหล่านั้นเสมอด้วยท่าน้ำ.

จบเรื่องที่ 10

หญิงที่สูงศักดิ์ก็ประพฤติต่ำช้าได้

มีพระราชาพระองค์หนึ่งทรงพระนามว่า กินนร ครองราชย์อยู่ในเมืองพาราณสี มีพระรูปโฉมงามยิ่งนัก พระเจ้ากินนรมีปุโรหิตมีปัญญาหลักแหลมผู้หนึ่งชื่อปัญจาละจัณฑะ มีอายุเท่ากับพระองค์ก็ที่ใกล้ๆ กับปราสาทของพระเจ้ากินนรนั้นมีต้นหว้าต้นหนึ่งอยู่ในกำแพงวัง กิ่งหว้าทอดข้ามกำแพงไป มีบุรุษง่อยเปลี้ยคนหนึ่งมีรูปร่างขี้ริ้วขี้เหร่น่าเกลียดอาศัยอยู่ที่ร่มไม้หว้า. อยู่มาวันหนึ่งพระนางกินรีเทวีมเหสีเยี่ยมมองไปตามช่องลมหน้าต่างเห็นชายเปลี้ยนั้นแล้วก็เกิดความรัก

ใคร่ เวลากลางคืนให้พระเจ้ากินนรผู้สวามียินดีด้วยกิเลสแล้วและบรรทมหลับไป พระนางจึงค่อยๆ ลุกขึ้นจัดอาหารอันประณีตมีรสอร่อยใส่ขันทองห่อไว้ที่ชายพก แล้วก็ไต่เชือกลงทางหน้าต่าง ปีนขึ้นบนต้นหว้าไต่ลงมาตามกิ่ง เชิญชายเปลี้ยให้กินอาหาร แล้วทำกรรมอันลามกกับชายเปลี้ยสำเร็จแล้ว กลับขึ้นปราสาทตามทางเดิมประพรมสรีระกายด้วยของหอมแล้วก็เข้าไปนอนกับพระเจ้ากินนร ประพฤติลามกอย่างนี้เสมอมา พระเจ้ากินนรก็มิได้ทรงทราบ จนอยู่วันหนึ่งเสด็จประทักษิณพระนครเวลาเสด็จกลับพระราชนิเวศน์ได้ทอดพระเนตรเห็นชายเปลี้ยมีอาการน่า

สงสารอย่างยิ่ง จึงตรัสถามปุโรหิตว่า “เห็นมนุษย์เปรตนั่นหรือไม่ จึงต่อไปว่า บุรุษที่มีรูปร่าน่าเกลียดปานฉะนี้จะมีหญิงคบหาด้วยความรักบ้างหรือไม่” ชายเปลี้ยได้ฟังพระราชดำรัสดังนั้นก็เกิดมานะขึ้นว่า (คิดขึ้น) “พระเจ้าแผ่นดินพูดอะไรเช่นนี้ ชะรอยไม่รู้ว่าพระเทวีของตัวมาหาเรา” คิดแล้วก็ประนมมือไหว้ต้นหว้ากล่าวค่อยๆ ว่า “เชิญเทพยดาซึ่งเป็นเจ้าสิงอยู่ที่ต้นหว้าพึงฟังเราเถิด คนอื่นๆ นอกจากท่านแล้วก็ไม่มีใครรู้” ปุโรหิตเห็นกิริยาของชายเปลี้ยจึงคิดว่า “พระอัครมเหสีของพระราชาคงได้ไต่ต้นหว้ามาทำลามกกับชายเปลี้ยนี้เป็นแน่” คิดแล้วจึงทูลถามว่า “ขอโอกาสในเวลาราตรี พระองค์ทรง

สัมผัสสรีระกายแห่งพระเทวีเป็นเช่นไรบ้าง” พระเจ้ากินนรตรัสตอบว่า “สิ่งอื่นก็ไม่แลเห็นเป็นแต่เวลาเที่ยงคืนกายของนางเย็น” ปุโรหิตจึงทูลว่า “ขอพระราชทาน ถ้ากระนั้นหญิงอื่นยกไว้ก่อนเถิด พระนางกินรีอัครมเหสีของพระองค์ได้ประพฤติแล้วซึ่งกรรมอันลามกกับชายเปลี้ยนี้” พระเจ้ากินนรตรัสตอบว่า “สหายพูดอะไรกันนางกินรีสมบูรณ์ด้วยรูปร่างอันอุดมเห็นปานนั้น จะมาร่วมอภิรมย์กับชายเปลี้ยอันน่าเกลียดอย่างยิ่งนี้ได้อย่างไร” “ขอพระราชทาน ถ้ากระนั้นพระองค์จงสะกดรอยตามคอยจับดูเถิด” พระเจ้ากินนรก็ทรงรับคำครั้นเสวยพระกระยาหารเย็นแล้ว ก็เข้าบรรทมกับนางกินรีตั้งพระหฤทัยคอยสะกดจับ พอถึงเวลาเคยบรรทมหลบตามปกติ ก็ทรงแสร้งทำเหมือนหลับไป ฝ่ายนางกินรีก็ลุกขึ้นทำตามเคย พระเจ้ากินนรก็สะกดรอยตามไปยืนอยู่ที่เงาต้นหว้า. วันนั้นชายเปลี้ยโกรธขู่ตะคอกว่า “ทำไมถึงมาช้านักแล้วเอามือตบเข้าที่หูนางเทวี นางเทวีก็ร้องขอโทษว่า “นายอย่างเพิ่งโกรธเลย ข้าพเจ้ารอให้พระราชาหลับจึงมาได้” ว่าแล้วก็ประพฤติปฏิบัติชายเปลี้ยเหมือนหญิงบำเรอเมื่อชายเปลี้ยตบหูนางกินรีนั้น กุณฑลหน้าราชสีห์หลุดจากหู

กระเด็นไปตกอยู่ใกล้พระบาทของพระเจ้ากินนร พระเจ้ากินนรเห็นสมควรจึงเก็บเอาไป ฝ่ายนางกินรีประพฤติอนาจารกับชายเปลี้ยนั้นแล้วก็กลับไปโดยนัยครั้งก่อน

พอรุ่งเช้า พระเจ้ากินนร จึงรับสั่งให้คนไปบอกว่า “ให้พระนางกินรีเทวีประดับเครื่องอลังการที่ให้ทั้งหมดเข้ามาเฝ้า” นางกินรีก็สั่งให้ทูลว่า “กุณฑลหน้าราชสีห์ส่งไปไว้ที่ช่างทองเสียแล้ว” นางก็มิได้มาเฝ้า จึงมีรับสั่ง ให้มาเฝ้าอีก นางก็ประดับกุณฑลข้างเดี่ยวเข้าไปเฝ้าพระเจ้ากินนรตรัสถามว่ากุณฑลไปไหน นางก็ทูลว่า “ส่งไปที่ช่างทอง” พระเจ้ากินนรจึงตรัสรับสั่งให้หาช่างทองมาแล้วตรัสถามว่า“ทำไมจึงไม่ให้กุณฑลแก่นางกินรี” ช่างทองก็ทูลว่า “มิได้รับเอาไว้” พระเจ้ากินนรก็ทรงพระพิโรธตรัสว่า “เฮ้ย อีนางจัณฑาล กูนี้แหละเป็นช่างทองของมึงละ” ตรัสแล้วก็ขว้างกุณฑลลงไปตรงหน้านางกินรีแล้ว หันมาตรัสกับปุโรหิตว่า “สหายพูดจริง จงไปสั่งให้ตัดหัวอีนี่เสีย” ปุโรหิตก็พานางกินรีไปซ่อนไว้ที่แห่งหนึ่งภายในพระราชวัง แล้วกลับไปเฝ้ากราบทูลว่า “ขอพระราชทาน อย่าได้ทรงกริ้วนางกินรีเลยหญิงทั้งปวงย่อมเหมือนกันอย่างนี้ ถ้าไม่ทรงเชื่อต้องพระประสงค์ทรงทราบเรื่องทุศีลของหญิงทั้งหลายแล้ว ข้าพระองค์จะแสดงให้ดูความประพฤติชั่วความมีมายาของหญิงทั้งหลาย เชิญเสด็จปลอมพระองค์เสด็จไปในชนบทด้วยกันเถอะ” พระเจ้ากินนรก็ทรงรับทรงมอบราชสมบัติให้พระชนนีแล้ว ก็เสด็จไปกับปุโรหิต.

เมื่อพระเจ้ากินนรกับปุโรหิตไปได้ประมาณโยชน์แล้วพักนั่งอยู่ข้างบนหนทาง

ใหญ่มีนายบ้านคนหนึ่งกระทำวิวาหมงคลกันเพื่อบุตรชายให้นางกุมารีคนหนึ่งนั่งอยู่ในยาน

กำบัง แล้วหามพาผ่านมาด้วยบริวารเป็นอันมาก ปุโรหิตได้เห็นแล้วจึงทูลว่า “ขอเดชะถ้าต้องพระประสงค์ข้าพระองค์สามารถจะให้นางกุมารีคนนี้ทำความเชยชิดกับพระองค์ได้ พระเจ้ากินนรตรัสว่า “สหายพูดอะไร เขามากับบริวารเป็นอันมาก ท่านจะทำได้อย่างไร” ปุโรหิตจึงทูลว่า “ขอเดชะถ้าฉะนั้นก็คอยทอดพระเนตรทูลแล้วลอบไปข้างหน้า วงม่านเข้าใกล้ๆหนทาง ให้พระเจ้ากินนรประทับในม่านแล้วตนก็ไปนั่งร้องให้อยู่ข้างทาง พอกุฎุมพีนั้นเห็นเข้าก็ถามว่า “พ่อคุณร้องไห้ทำไม” จึงตอบว่า “ข้าแต่นาย ภริยาของข้าครรภ์แก่ พาเดินทางมาหวังจะไปยังตระกูลของเขา พอมาถึงกลางทาง นางก็เจ็บท้องลำบากอยู่ในม่าน เพื่อนหญิงสักคนก็ไม่มี ตัวข้าก็ไม่กล้าเข้าไป ไม่รู้ว่าจะเป็นอะไรต่อไป ถ้าได้หญิงสักคนหนึ่งจะค่อยยังชั่ว” นายบ้านนั้นจึงตอบว่าถ้ากระนั้นอย่าร้องไห้

ไปเลย พวกหญิงของเราที่มาด้วยกันมีเป็นอันมาก พอจะไปช่วยได้สักคนหนึ่ง” ปุโรหิตจึงกล่าวว่า “ถ้ากระนั้นขอให้นางกุมารีคนนี้แหละไป จักได้เป็นสวัสดิมงคลแก่เขา” นายบ้านนั้นคิดเห็นว่า “ชายผู้นั้นพูดถูกแล้ว สวัสดิมงคลจักมีแก่สะใภ้ของเราเป็นแน่และด้วยนิมิตนี้ สะใภ้ของเราจักเจริญด้วยบุตรและธิดา” คิดแล้วจึงส่งนางกุมารีคนนั้นไป นางกมารีนั้นก็เข้าไปในม่านพอเห็นพระเจ้ากินนรเข้าก็เกิดความรักใคร่ได้ประพฤติอสัทธรรมด้วยกันแล้ว พระราชาทรงถอดพระธำมรงค์พระราชทานให้ นางกุมารนั้นกลับมาชนทั้งหลายก็ถามว่า “เขาคลอดลูกเป็นชายหรือหญิง” นางก็ตอบว่า ”เป็นชายงามเหมือนดังทอง” นายบ้านก็พานางกุมารีไป ฝ่ายปุโรหิตก็กลับมาเฝ้าทูลว่า “พระองค์ได้ทอดพระเนตรแล้วนางกุมารีรุ่นสาวยังลามกถึงเพียงนี้ ก็จะประสาอะไรถึงหญิงพวกอื่น พระองค์ประทานอะไรแก่นางไปบ้างหรือเปล่า” พระเจ้ากินนรตรัสว่า “เราให้แหวนที่ติดมือมาแก่นางไป” ปุโรหิตจึงทูลว่า “พระองค์ประทานให้มันทำไม” ว่าแล้วก็วิ่งไปยึดยานไว้ ครั้นคนทั้งหลายถามว่าอะไรกัน ก็ตอบว่า “นางกุมารีคนนี้หยิบเอาแหวนที่วางไว้ ข้างศีรษะของนางพราหมณีภรรยาของข้ามา ขอแหวนให้ข้าเถิดแม่” นางกุมารียื่นมือออกไปหยิกมือปุโรหิตตะคอกว่า “ตาโจร เอาของแกไป” แล้วนางก็ส่งแหวนคืนให้.

ปุโรหิตแสดงหญิงที่ประพฤตินอกใจผัวหลายคนถวายพระเจ้ากินนร ด้วยอุบายต่างๆ หลายอย่างทูลว่า “ขอพระราชทานวโรกาส ที่นี่เท่านี้ก็พอ ขอเชิญเสด็จไปที่อื่นบ้างเถิด” พระเจ้ากินนรตรัสว่าถึงจะเที่ยวไปให้ทั่วชมพูทวีป หญิงทั้งหลายก็คงเหมือนกันหมด เราไม่ต้องการดูแล้วกลับเถิด” ตรัสแล้วก็เสด็จกลับเมืองพาราณสี. ปุโรหิตจึงทูลขอประทานโทษนางกินรีว่า “ขอเดชะขึ้นชื่อว่าหญิงทั้งหลายแล้วย่อมเป็นอย่างนี้ ปกติภาวะของเขาเป็นอย่างนี้เอง พระองค์จงงดโทษนางกินรีเสียเถิด” พระเจ้ากินนรก็ทรงยกโทษให้ รับสั่งให้ไล่ไปเสียจากพระราชวัง แล้วให้ถอดออกจากตำแหน่งแล้ว ก็ทรงตั้งหญิงอื่นเป็นอัครมเหสี แล้วรับสั่งให้ไล่

ชายเปลี้ยเสียจากที่นั่นและให้ตัดกิ่งต้นหว้าเสีย. ในคราวนั้น พญานกกุณาละเป็นปุโรหิตของพระเจ้ากินนร เมื่อนำเหตุที่ตนได้เห็นมาแสดง จึงกล่าวว่า –

บัณฑิตได้เห็นแล้วซึ่งเรื่องอะไร ของพระเจ้ากินนร

และนางกินรี ก็พึงรู้เถิดว่า หญิงทั้งปวงย่อมไม่ยินดี

ในสิ่งที่ตนได้ ภรรยาไปเห็นบุรุษอื่นแม้เป็นง่อยเปลี้ย

ยังทิ้งเสียซึ่งพระสวามีอย่างกับพระเจ้ากินนรได้.

จบเรื่องที่ 11

หญิงผู้มีบาป 5 แห่ง

เรื่องอื่นยังมีอีก ในอดีตกาล พระเจ้าพาราณสีทรงพระนามว่า พกะ พระองค์ทรงครองราชย์โดยธรรม ยังมีหญิงชื่อปัญจปาปี เป็นธิดาของคนยากไร้คนหนึ่ง ซึ่งอยู่ในบ้านข้างประตูตะวันออกเมืองพาราณสี เล่ากันมาว่า เมื่อชาติก่อนนางเกิดเป็นธิดาของคนยากไร้คนหนึ่ง นั่งขยำดินทาฝาเรือนอยู่ เวลานั้นมีพระปัจเจกพุทธเจ้าองค์หนึ่ง คำนึงว่า “จักหาดินละเอียดที่ไหนหนอมาฉาบทาเงื้อมฝาที่อยู่อาศัย” ครั้นตกลงใจว่า “อาจหาได้ในเมืองพาราณสีดังนี้แล้ว จึงห่มคลุมถือบาตรเข้าไปในเมือง ไปยืนอยู่ใกล้หญิงนั้น นางแลเห็นพระปัจเจกพุทธเจ้าแล้วก็โกรธทำสะบิดสะบิ้งหน้างอ จมูกย่น “จึงพูดขึ้นด้วยใจร้ายว่า “ดินก็ขอ” พระปัจเจกพุทธเจ้าก็นิ่งมิได้หวั่นไหว นางเห็นพระปัจเจกพุทธเจ้า มิได้หวั่นไหว ก็เกิดมีใจเลื่อมใสในความมั่นคงของพระปัจเจกพุทธเจ้า จึงกล่าวว่า “สมณะ ท่านจักได้ดินเหนียว” ว่าแล้วก็ยกดินเหนียวก็อันใหญ่ใส่ลงในบาตร. พระปัจเจกพุทธเจ้า ก็เอาไปฉาบทาเงื้อมฝาที่อาศัย. ไม่ช้านักหญิงคนนั้นก็จุติจากอัตตะภาพนั้น ไปถือปฏิสนธิในท้องหญิงยากจนคนหนึ่ง เมื่อครบ 10 เดือนนางก็คลอด ด้วยผลที่ได้ถวายดินเหนียว ร่างกายของนางจึงประกอบด้วยสัมผัสพิเศษ แต่เพราะวิบากที่แลดูพระปัจเจกพุทธเจ้าด้วยความโกรธ มือ เท้า ปาก ตา จมูก 5 แห่งจึงบิดเบี้ยวไป ดังนั้นเขาจึงพากันตั้งชื่อให้ว่า “นางปัญจปาปี (หญิงผู้มีบาปห้าแห่ง)” วันหนึ่งพระเจ้าพาราณสีจึงทรงปลอมพระองค์เที่ยวตรวจพระนครไปถึงที่นั่นเข้า. นางปัญจปาปีวิ่งไล่จับเล่นกันอยู่กับด้วยหญิงเพื่อนบ้าน วิ่งจับถูกพระหัตถ์พระเจ้าพาราณสีผู้ปลอมพระองค์เข้ามา พระเจ้าพาราณสีถูกสัมผัสอันเป็นทิพย์ของนางปัญจปาปีก็ไม่อาจตั้งพระหฤทัยไว้ได้ สัมผัสทิพย์เกิดกำหนัดยินดียิ่งนักจึงเอาพระหัตถ์จับนางปัญจปาปี ซึ่งมีรูปวิกลถึงปาน

นั้นตรัสถามว่า “เจ้าเป็นลูกของใคร” นางตอบว่า “เป็นลูกสาวชาวบ้านที่ประตู” จึงทรงซักถามได้ความว่า ยังไม่มีสามีก็ตรัสว่า “เรานี้แหละจะเป็นสามีของเจ้า เจ้าจงไปขออนุญาตต่อบิดามารดา”. นางปัญจปาปี ก็เข้าไปหาบิดามารดาแล้วบอกว่า “ชายคนหนึ่งเข้าต้องการข้า” บิดามารดาเห็นว่าชายคนนั้นเห็นจะไม่ใช่คนจรจัดตกยากจึงกล่าวว่า “ถ้าเขาอยากได้คนอย่างเอ็งก็ดีแล้ว” นางจึงกลับมาบอกว่า บิดามารดาอนุญาตแล้ว. พระเจ้าพาราณสีก็อยู่กับนางปัญจปาปีที่เรือนนั่นจนรุ่งเช้าจึงเสด็จกลับพระราชานิเวศน์ ตั้งแต่นั้นมา

พระเจ้าพาราณสีก็ทรงปลอมพระองค์ไปหานางปัญจปาปีเสมอไม่ปรารถนาจะเหลียวแลหญิงคนอื่นเลย.

ต่อมาวันหนึ่ง บิดาของนางปัญจปาปีบังเกิดโรคลงโลหิต ยาที่จะรักษาโรคนั้นก็คือข้าวมธุปายาส แต่พวกเขาเป็นขัดสน จึงไม่สามารถจะหามาได้. ลำดับนั้นแม่ของนางปัญจปาปีจึงพูดกะลูกสาวว่า “ผัวของเจ้าสามารถหาข้าวมธุปายาสได้หรือไม่เล่า” นางปัญจปาปีจึงตอบว่า “ผัวของข้าเห็นจะจนกว่าบ้านเรา แต่เอาเถอะจะลองถามเขาดูก่อน อย่าวิตกไปเลย” ว่าดังนี้แล้วนาปัญจปาปีก็วางกิริยาท่าทางว่าทุกข์ร้อนใจ นั่งคอยท่ารอเวลาสามีจะกลับมา ครั้นพอพระเจ้าพาราณสีเสด็จมาแล้ว เห็นอาการตรัสถามว่า “เจ้าเสียใจอะไร” ทรงสดับความนั้นแล้ว จึงตรัสว่า “ดูกรน้องหญิง ยานี้เป็นยาสำหรับท่านผู้เป็นใหญ่เราจะได้มาแต่ที่ไหน” ตรัสดังนี้ แล้วทรงคิดอุบายต่อไปอีกว่า “ถ้าเราเที่ยวมาเที่ยวไปอย่างนี้สักวันคงประสบอันตรายระหว่างทางแน่ แต่ว่าถ้าเราจะพานางเข้าไปในวัง ชนทั้งหลายที่ไม่รู้ว่านางนี้มีสมบัติคือสัมผัสทิพย์ก็จักพากันหัวเราะเยาะเย้ยว่า “พระเจ้าแผ่นดินของเราไปพาเอานางยักษิณีที่ไหนมา จำเราจะทำอุบายให้ชาวเมืองรู้สัมผัสของนางเสียก่อน” ลำดับนั้น พระราชาตรัสกะนางว่า “เจ้าอย่าวิตกไปเลย ข้าจะหาข้าวปายาสมาให้บิดาของเจ้า” ครั้นทรงอภิรมย์กับนางปัญจปาปีแล้วก็เสด็จกับพระราชนิเวศน์. พอวันรุ่งขึ้นจึงตรัสสั่งให้หุงข้าวมธุปายาสอย่างว่าให้เอาใบไม้มาห่อเป็นสองห่อ บรรจุข้าวปายาสลงแล้ว ก็ใส่พระจุฬามณี (ปิ่น) ลงไปในห่อหนึ่งผูกให้ดี พอเวลากลางคืนก็เสด็จไปส่งห่อข้าวให้แล้วกำชับว่า “เราเป็นคนจนเท่านี้ก็หาได้โดยยากเจ้าจงบอกกับบิดาว่า วันนี้จงกินข้าวปายาสห่อนี้ พรุ่งนี้จึงค่อยกินอีกห่อหนึ่ง” นางปัญจปาปีก็ทำตามสั่งพอบิดานางปัญจปาปีบริโภคเข้าไปหน่อยหนึ่งก็มีความสุข

สบายเพราะข้าวปายาสนั้นมีรสโอชาและเป็นโอสถ นางปัญจปาปีก็นำเอาข้าวปายาสที่เหลือให้แม่แล้วจึงบริโภคเองในภายหลัง ก็พออิ่มทั้ง 3 คน ส่วนห่อข้าวที่มีจุฬามณีก็เก็บไว้เพื่อวันต่อไป. ครั้นพระเจ้าพาราณสีเสด็จกลับพระราชนิเวศน์ สรงพระพักตร์เสร็จแล้ว จึงตรัสสั่งให้พนักงานนำจุฬามณีมาถวาย เมื่อพนักงานทูลว่า หาไม่พบก็ตรัสสั่งว่า “ค้นให้ทั่วพระนคร เขาพากันค้นจนทั่วแล้วก็หาไม่ได้ จึงตรัสสั่งต่อไปว่าให้ค้นด้านนอกพระนคร ที่สุดจนห่อข้าวของในเรือนคนยากจนก็อย่าเว้น ราชบุรุษทั้งหลายก็พากันเที่ยวค้น จึงไปพบจุฬามณีในเรือนนางปัญจปาปีก็พากันผูกมัดเอาบิดามารดาว่าเป็นโจร ชนทั้งสองจึงร้องว่า “ข้าพเจ้าไม่ใช่โจร คนอื่นนำมาให้” ครั้นซักไซร้ว่าใครก็บอกว่า “ลูกเขย” ครั้นเขาถามว่าไปไหนก็บอกว่า “ถามลูกสาวดู” บิดาจึงหันมาพูดกับลูกสาวว่า “เจ้ารู้จักผัวเจ้าหรือไม่” นางก็ตอบว่า “ไม่รู้จัก” บิดาก็กล่าวว่า “ถ้ากระนั้นชีวิตของเราก็ไม่มี”. นางปัญจปาปีจึงตอบว่า “ผัวของข้ามาในเวลามืด แล้วก็กลับไปในเวลามืด ข้าจึงไม่รู้ว่ารูปร่างเขาเป็นอย่างไร แต่ถ้าถูกมือแล้วก็รู้ได้” แล้วนางก็บอกแก่ราชบุรุษทั้งหลายเช่นนั้น ราชบุรุษทั้งหลายจึงนำความมากราบทูล พระเจ้าพาราณสีทำเป็นไม่รู้ไม่เห็นจึงตรัสสั่งว่า “ถ้าเช่นนั้นจงให้หญิงคนนั้นนั่งอยู่ในม่านที่หน้าพระลาน แล้วเจาะช่องพอมือลอดได้ สั่งชาวเมืองให้มาประชุมกัน ให้หญิงนั้นจับโจรให้ได้ด้วยสัมผัสมือ” ราชบุรุษทั้งหลายก็ทำตามรับสั่งพากันไปยังสำนักของนางปัญจปาปี แลดูรูปร่างแล้วก็เกิดเกลียดชังว่านางเหมือนปีศาจ ต่างไม่กล้าแตะต้องนาง ครั้นพานางมาแล้วก็ให้นั่งในม่านที่หน้าพระลาน จัดการให้ชาวพระนครทั้งหมดมาประชุมพร้อมกัน นางปัญจปาปีก็จับมือพวกที่มาและยื่นมือเข้าไปในช่องม่าน บอกขานเรื่อยไปว่าไม่ใช่สามี บุรุษทั้งหลายที่ได้สัมผัสถูกต้องก็ติดข้องในสัมผัสแห่งนางอย่างสัมผัสทิพย์ ต่างก็คิดในใจว่า “ถ้าหญิงคนนี้จะถูกปรับเราจะยอมหาให้ถึงจะตายเป็นทาสกรรมกรก็ไม่ว่า จะพาไปไว้ในเรือน” ต่างคนต่างไม่สามารถจะหลีกไป จนตำรวจหวายโบยด้วยไม้จึงหนีไป คนทั้งหลายทั้งปวงตั้งแต่อุปราชลงไปก็มีอาการกับจะเป็นบ้า พอหมดคนอื่นแล้ว พระเจ้าพาราณสีตรัสว่า “เราบ้าง” จึงยื่นพระหัตถ์เข้าไป พอนางจับพระหัตถ์ก็ร้องเสียงลั่นว่า “จับโจรได้แล้ว” พระเจ้าพาราณสีตรัสถามราชบุรุษทั้งหลายว่า “เมื่อนางนี้จับมือเข้าพวกเจ้ามีความคิดอะไรบ้าง” ราชบุรุษทั้งหลายก็กราบทูลตามจริง. ลำดับนั้นพระเจ้าพาราณสีจึงตรัสว่า “ที่เราให้ทำอย่างนี้ก็เพื่อจะนำหญิงนี้มาไว้ในวัง แต่ยังคิดเห็นว่า เมื่อท่านทั้งหลายไม่รู้สัมผัสของหญิงนี้ก็จะหมิ่นประมาทเราได้ เพราะฉะนั้นจึงให้เจ้าทั้งหลายรู้ไว้ จงว่าไปดูที หญิงนี้จะ

สมควรอยู่ที่เรือนใคร ราชบุรุษทั้งหลายก็กราบทูลว่า “สมควรอยู่ในวังของพระองค์ พระเจ้าพาราณสีก็พระราชทานอภิเษกตั้งให้เป็นอัครมเหสี และพระราชทานอิสริยะยศแก่บิดามารดาของนาง. ตั้งแต่นั้นมาพระเจ้าพาราณสีก็ทรงมัวเมาด้วยนางปัญจปาปี จนไม่เอาพระทัยใส่ในอันที่จะตัดสินความของราษฎร และไม่ทรงเหลียวแลหญิงอื่นพวกนางนักสนมทั้งหลายจึงคอยจ้องหาโทษใส่ รอโอกาสอยู่.

ต่อมาวันหนึ่ง นางปัญจปาปีฝันเห็นเป็นนิมิตที่ตนจะได้เป็นอัครมเหสีพระเจ้าแผ่นดิน 2 พระองค์ นางจึงกราบทูลให้ทรงทราบ พระเจ้าพาราณสีจึงรับสั่งให้หาผู้มาทำนายฝันเข้ามาเฝ้าตรัสถามว่า “ฝันเห็นอย่างนี้จะมีผลอย่างไร” พวกโหรที่ทำนายได้สินบนจากนางสนมอื่นๆ แล้วจึงทูลทำนายว่า “ขอเดชะพระอาญามิพ้นเกล้า การที่พระราชเทวีทรงสุบินว่า ได้นั่งบนคอช้างเผือกนั้นเป็นบุรพนิมิตนำมรณะมาสู่พระองค์ ที่พระนางทรงสุบินว่านั่งอยู่บนคอช้างแล้วลูบคลำพระจันทร์เล่นนั้นเป็นบุรพนิมิตที่นำพระราชาข้าศึกมาสู่พระองค์” ครั้นพระเจ้าพาราณสีทรงซักว่า“ถ้ากระนั้นจะควรทำอย่างไร” จึงกราบทูลว่า “ไม่ควรจะให้สำเร็จโทษพระนาง ควรใส่เรือปล่อยลอยไปตามน้ำ” พระเจ้าพาราณสีจึงให้นางปัญจปาปีลอยไปตามน้ำ

จนไปถึงท่าน้ำพยะของพระเจ้าพาวรีย์ซึ่งทรงลงเล่นเรืออยู่ข้างใต้น้ำ เสนาบดีของพระเจ้าพาวรีย์แลเห็นเรือจึงร้องว่า “เรือนั้นเป็นของเรา” พระเจ้าพาวรีย์ตรัสว่า”ของในเรือเป็นของเรา” พอเรือมาถึงเข้าทอดพระเนตรเห็นนางปัญจปาปี จึงตรัสถามว่า“นางนี้ชื่อไร รูปร่างหน้าตาคล้ายปีศาจ” นางปัญจปาปียิ้มแล้วทูลความว่า ตนเป็นอัครมเหสีของพระเจ้าพกะ และทูลเล่าเหตุการณ์ทั้งปวงให้ทรงทราบ ก็นางปัญจปาปีนั้นมีชื่อเสียงปรากฏตลอดชมพูทวีป พระเจ้าพาวรีย์จึงทรงจับมือจูงขึ้นจากเรือพอจับเข้าก็เกิดกำหนัดยินดีในสัมผัสจนไม่รู้สึกว่าหญิงอื่นมีจึงทรงตั้งนางปัญจปาปีไว้ในที่อัครมเหสี นางก็เป็นที่รักเสมอพระชนม์ชีพ. พระเจ้าพกะทรงทราบข่าวก็ทรงดำริว่า “เราจักไม่ยอมให้พระเจ้าพาวรีย์ตั้งนางปัญจปาปีเป็นอัครมเหสี” จึงรวบรวมเสนาเสด็จเป็นกระบวนทัพไปตั้งพักอยู่ที่ท่าน้ำแล้วส่งราชสาส์นไปว่า“ให้พระเจ้าพาวรีย์คืนมเหสีให้หรือจะรบกัน” พระเจ้าพาวรีย์จึงตอบไปว่า“เรายอมรบไม่ยอมให้ภริยา” แล้วทรงระเตรียมการรบ พวกอำมาตย์ทั้งสองฝ่ายจึง

ปรึกษากันว่าที่จะพากันมาตายเพราะเหตุแห่งหญิงนั้นไม่สมควรเลย นางปัญจปาปีควรได้แก่พระเจ้าพกะเพราะได้เคยเป็นสามีมาก่อน แต่ก็ควรได้แก่พระเจ้าพารีย์เพราะทรงเก็บได้ในเรือ ต่างก็กราบทูลพระเจ้าแผ่นดินทั้งสองให้ทรงสัญญา พระราชาทั้งสองพระองค์ก็ตกลงพระหฤทัยสั่งให้สร้างพระนครขึ้นฝั่งละนครแล้วเสด็จประทับอยู่ นางปัญจปาปีทำหน้าที่เป็นอัครมเหสีของสองพระราชา คืออยู่ประจำฝ่ายละ 7 วัน เมื่อนางลงเรือไปยังอีกฝ่ายหนึ่ง นางได้ทำลามกกับชาวประมงค่อมคนหนึ่งซึ่งเป็นคนพายเรือในกลางแม่น้ำทุกคราว.

คราวนั้น พญานกกุณาละเกิดเป็นพระเจ้าพกะ เพราะเหตุนั้นเมื่อจะนำเรื่องที่ตนได้ทราบมาแล้วมาแสดง จึงกล่าวว่า –

พระเจ้าพกะและพระเจ้าพาวรีย์หมกมุ่นอยู่ในกามเกินส่วนแล้ว

ภริยาของท่านยังประพฤติล่วงกับคนใช้ใกล้ชิดผู้อยู่ในอำนาจอีก

มีหรือที่หญิงจะไม่ประพฤติล่วงคนอื่นนอกจากคนนั้นอีก.

จบเรื่องที่ 12

หญิงผู้เป็นเลิศปานนี้ก็ทำได้

ในอดีตกาล อัครมเหสีพระเจ้าพรหมทัตมีนามว่าปิงคิยานี เปิดสีหบัญชรแลดู

ไปเห็นคนเลี้ยงม้ามงคล ก็มีจิตปฏิพัทธ์ ครั้นเมื่อพระเจ้าพรหมทัตบรรทมหลับก็แอบลงทางหน้าต่าง ประพฤติล่วงละเมิดประเวณีกับคนเลี้ยงม้าแล้วกลับขึ้นปราสาท ประพรมสรีระด้วยของหอมแล้ว ก็เข้าไปนอนกับพระเจ้าพรหมทัต ต่อมาพระเจ้าพรหมทัตทรงดำริว่า “เพราะเหตุไรหนอเวลาเที่ยงคืนสรีระของพระเทวีจึงเย็นเสมอ เห็นทีจะต้องสะกดรอยดู” วันหนึ่งทรงแสร้งทำอาการ

เหมือนหลับ พอนางลุกไปพระองค์ก็เสด็จตามไปข้างหลังทอดพระเนตรเห็นนางประพฤติล่วงกับคนเลี้ยงม้า แล้วเสด็จกลับขึ้นสู่ที่บรรทมส่วนปิงคิยานีประพฤติล่วงแล้วก็กลับมานอนที่บรรทม. รุ่งเช้าพระเจ้าพรหมทัตให้หานางปิงคิยานีมาแล้ว ทรงชี้โทษให้เห็นแจ้งแล้วตรัสว่าหญิงทั้งปวงย่อมมีธรรมดาลามกดังนี้แล้ว พระองค์ก็มิได้ลงโทษหรือจองจำหรือตัดทำลายเป็นแต่ถอดออกจากตำแหน่งแล้ว ทรงตั้งหญิงอื่นเป็นพระอัครมเหสีต่อไป. คราวนั้นพญานกกุณาละเป็นพระเจ้าพรหมทัต เพราะเหตุนั้นเมื่อจะแสดงถึงเหตี่ตนเห็นมาเอง จึงกล่าวว่า –

นางปิงคิยานีภรรยาที่รักของพระเจ้าพรหมทัตผู้เป็นใหญ่

แห่งปวงสัตว์โลก ได้พระพฤติล่วงแก่คนเลี้ยงม้าผู้ใกล้ชิด

และเป็นไปในอำนาจแล้ว (เมื่อกรรมชั่วปรากฏ)

นางผู้ใคร่ต่อกามนั้นก็ไม่ได้ประสบ

กับความใคร่ทั้งสองราย อีกเลย.

จบเรื่องที่ 13

พญานกแสดงโทษของหญิง

พญานกกุณาละกล่าวโทษหญิงทั้งหลายว่า มีธรรมอันลามกอย่างนี่ ดังเรื่องอดีตที่ได้พรรณานามาแล้ว เมื่อจะกล่าวโทษแห่งหญิงทั้งหลาย จึงกล่าวว่าบุรุษผู้ไม่ถูกผีสิง ไม่ควรเชื่อหญิงทั้งหลายผู้หยาบช้า ใจเบา อกตัญญู ประทุษร้ายมิตรหญิงเหล่านี้ไม่รู้จักสิ่งที่กระทำแล้ว สิ่งที่ควรทำ ไม่รู้จักพ่อแม่หรือพี่น้อง ไม่มีความละอาย ล่วงเสียซึ่งธรรม ย่อมเป็นไปตามอำนาจจิตของตน เมื่อมีอันตรายและเมื่อกิจเกิดขึ้นย่อมละทิ้งสามีแม้จะมีชีวิตอยู่ด้วยกันมานาน เป็นที่รัก เป็นที่พอใจ เป็นที่อนุเคราะห์แม้เสมอด้วยชีวิต เพราะเหตุนั้น เราจงไม่วิสาสะกับหญิงทั้งหลาย. จริงอยู่

จิตของหญิงเหมือนจิตของลิง ลุ่มๆ ดอนๆ เหมือนเงาไม้ หัวใจของหญิงไหวไปไหวมาเหมือนล้อรถที่กำลังหมุน เมื่อใดหญิงทั้งหลายหวังทรัพย์ เห็นทรัพย์ของบุรุษที่ควรจะถือเอาได้เมื่อนั้นก็ใช้วาจาอ่อนหวานชักนำบุรุษไปได้ เหมือนพ่อค้าชาวกัมโพชลวงม้าด้วยสาหร่ายฉะนั้น.เมื่อใดหญิงทั้งหลายเห็นบุรุษไม่มีทรัพย์ที่ตนจะเอาได้ย่อมละทิ้งบุรุษนั้นไป เหมือนคนข้างฟากถึงฝั่งโน้นแล้วละทิ้งแพฉะนั้น. หญิงทั้งหลายเปรียบด้วย

เครื่องผูกรัด กินทุกอย่างเหมือนเปลวไฟ มีมายา กล้าแข็งเหมือนแม่น้ำมีกระแสเชี่ยว ย่อมคบบุรุษได้ ทั้งน่ารักและน่าเกลียด เหมือนเรือจอดไม่เลือกฝั่งนี้ และฝั่งโน้นฉะนั้น หญิงทั้งหลายไม่ใช่ของบุรุษคนเดียวหรือสองคน ย่อมรับได้ทั่วไปเหมือนร้านตลาด ผู้ใดสำคัญมั่นหมายหญิงเหล่านั้นว่า “ของเรา” ก็เท่ากับดักลมด้วยตาข่าย แม่น้ำ หนทาง ร้านเหล้า สภาและบ่อน้ำฉันใด หญิงในโลกก็ฉันนั้น ขอบเขตของหญิงทั้งหลายเหล่านั้นไม่มี หญิงทั้งหลายเสมอด้วยไฟกินเปรียง เปรียบด้วยงูเห่า ย่อมเลือกคบแต่บุรุษมีทรัพย์ เหมือนโคเลือกกินแต่หญ้าที่ดีๆ ฉะนั้น.

ไฟกินเปรียง 1 ช้างสาร 1 งูเห่า 1 ราชาผู้ได้รับมูรธาภิเษกแล้ว 1

หญิงทั้งปวง 1 สิ่งทั้ง 5 นี้ นระชนพึงคบด้วยความระวังเป็นนิตย์

เพราะสิ่งทั้ง 5 นี้มีความแน่นอนที่รู้ได้ยากแท้ หญิงงามเกินไป 1

หญิงที่คนหมู่มากรักใคร่ 1 หญิงที่เป็นมือขวา 1 หญิงที่เป็นภรรยา

คนอื่น 1 หญิงที่คบเพราะเหตุแห่งทรัพย์ 1 จำพวกนี้ไม่ควรคบ.

เมื่อพญานกกุณาละกล่าวอย่างนี้แล้ว มหาชนได้ฟังคาถาอันไพเราะของมหาสัตต์ ก็ให้สาธุการว่า “น่าชมเชย ท่านกล่าวดีจริงๆ” แม้พญานกกุณาละนั้นได้กล่าวโทษของหญิงทั้งหลายด้วยเหตุมีประมาณเท่านี้แล้วก็นิ่งอยู่. พญาแร้งชื่อว่าอานนท์ได้ฟังคำนั้นแล้ว จึงกล่าวว่า “ดูกรพญานกกุณาละผู้เป็นสหาย แม้ข้าพเจ้าก็จักขอกล่าวเรื่องของพวกหญิงตามกำลังความรู้ของข้าพเจ้าบ้าง. ว่าแล้วก็กล่าวแสดงโทษดังต่อไปนี้ -

ถ้าบุรุษจะพึงให้แผ่นดินอันเต็มด้วยทรัพย์นี้แก่หญิง

ที่ตนนับถือไซร้ หญิงนั้นได้โอกาสก็จะพึงดูหมิ่นบุรุษนั้น

เราจึงไม่ยอมตกอยู่ในอำนาจของพวกหญิงเผอเรอ

เมื่อมีอันตรายและเมื่อกิจธุระเกิดขึ้น หญิงย่อมละทิ้ง

ผัวหนุ่มผู้หมั่นขยัน มีความประพฤติไม่เหลาะแหละ

เป็นที่รักเป็นที่พอใจ เพราะฉะนั้น เราจึงไม่วิสาสะกับ

หญิงทั้งหลาย บุรุษไม่ควรวางใจว่า หญิงคนนี้ปรารถนาเรา

ไม่ควรวางใจว่า หญิงคนนี้ร้องไห้กระซิกกระซี้เรา เพราะว่า

หญิงทั้งหลายย่อมคบได้ทั้งบุรุษที่น่ารัก ทั้งบุรุษที่ไม่น่ารัก

เหมือนเรือจอดได้ทั้งฝั่งโน้นฝั่งนี้ ฉะนั้น ไม่ควรวิสาสะกับใบไม้

ลาดที่เก่า ไม่ควรวิสาสะกะมิตรเก่าที่เป็นโจร ไม่ควรวิสาสะกับ

พระราชาว่าเป็นเพื่อนของเรา ไม่ควรวิสาสะกะหญิงแม้จะมีลูก 10

ไม่ควรวิสาสะในหญิงที่กระทำความยินดีให้ เป็นผู้ล่วงไม่สำรวม

ถึงแม้ภรรยาจะพึงเป็นผู้มีความรักแน่นแฟ้น ก็ไม่ควรวางใจ

เพราะว่าหญิงทั้งหลายเสมอกับท่าน้ำ หญิงทั้งหลายพึงฆ่าชาย

ก็ได้ พึงตัดเองก็ได้ พึงใช้ผู้อื่นตัดก็ได้ พึงตัดคอแล้วดื่มเลือดกิน

ก็ได้ อย่าพึงกระทำความสิเนหาในหญิงผู้มีความรักใคร่อันเลวทราม

ผู้ไม่สำรวม ผู้เปรียบเหมือนด้วยท่าน้ำ คำเท็จของหญิงเหมือนจริง คำจริงของหญิงเหมือนคำเท็จ หญิงทั้งหลายย่อมเลือกคบแต่ชายที่มีทรัพย์ ดังโคเลือกกินแต่หญ้าที่ดีๆ ในภายนอกหญิงทั้งหลายย่อมประเล้าประโลมชายด้วยการเดิน การจ้องดู ยิ้มแย้ม นุ่งผ้าหลุดๆ ลุ่ยๆ และพูดเพราะๆ หญิงทั้งหลายเป็นโจรหัวใจแข็งดุร้าย เป็นน้ำตาลกรวดย่อมไม่รู้อะไรๆ ว่าเป็นเครื่องล่อลวงมนุษย์ ธรรมดาหญิงในโลกเป็นคนลามก ไม่มีเขตแดน กำหนัดนัก ทุกเมื่อและคะนองกินไม่เลือก เหมือนเปลวไฟไหม้เชื้อทุกอย่าง บุรุษชื่อว่าเป็นที่รักไม่มี ไม่เป็นที่รักก็ไม่มี เพราะหญิงทั้งหลายย่อมคบหาบุรุษได้ทั้งที่รักทั้งที่ไม่น่ารัก เหมือนเรือจอดทั้งฝั่งโน้นและฝั่งนี้ บุรุษขึ้นชื่อว่าเป็นที่รักของหญิงไม่มี ไม่เป็นที่รักก็ไม่มี หญิงย่อมผูกพันชายเพราะต้องการทรัพย์ เหมือนเถาวัลย์พันไม้ หญิงทั้งหลายย่อมติดตามชายที่มีทรัพย์ ถึงเป็นคนเลี้ยงช้าง เลี้ยงม้า เลี้ยงโค คนจัณฑาล สัปเหร่อ คนเทหยากเยื่อก็ช่าง หญิงทั้งหลายย่อมละทิ้งชายผู้มีตระกูลแต่ไม่มีทรัพย์เหมือนซากศพ แต่ติดตามชายเช่นนั้นได้ เพราะเหตุแห่งทรัพย์.

จบเรื่องที่ 14

พญาแร้งก็ติเตียนหญิง

พญาแร้งชื่อว่าอานนท์ ดำรงอยู่ในความรู้ของตนกล่าวโทษแห่งหญิงทั้งหลาย

อย่างนี้แล้วก็นิ่งอยู่. นารทะฤษีได้ฟังคำของพญาแร้งอานนท์นั้นแล้ว ดำรงอยู่ในญาณของตน กล่าวโทษแห่งหญิงเหล่านั้นบ้าง. ได้ยินว่า ครั้งนั้นพราหมณ์ฤษีชื่อว่านารทะ กล่าวคาถาเหล่านี้ในเวลานั้นว่า “ดูกรพญานกทิชัมบดี ท่านทั้งหลายจงฟังข้าพเจ้ากล่าว

มหาสมุทร 1 พราหมณ์ 1 พระราชา 1 หญิง 1 ทั้ง 4 อย่างนี้

ย่อมไม่เต็ม แม่น้ำสายใดสายหนึ่งอาศัยแผ่นดิน ไหลไปสู่สมุทร

แม่น้ำเหล่านั้นก็ยังมหาสมุทรให้เต็มไม่ได้ เพราะฉะนั้น มหาสมุทร

ชื่อว่าไม่เต็ม เพราะยังพร่อง ส่วนพราหมณ์เรียนเวทอันทีการบอก

เป็นที่ 5 ได้แล้ว ยังปรารถนาการเรียนยิ่งขึ้นไปอีก เพราะฉะนั้น

พราหมณ์จึงชื่อว่าไม่เต็ม เพราะยังพร่อง พระราชาทรงชนะแผ่นดิน

ทั้งหมด อันบริบูรณ์ด้วยรัตนะนับไม่ถ้วน พร้อมทั้งมหาสมุทรและขุนเขา

ครอบครอบอยู่ ก็ยังปรารถนามหาสมุทรฝั่งโน่นอีก เพราะฉะนั้น

พระราชาจึงชื่อว่าไม่เต็ม เพราะยังพร่อง หญิงคนหนึ่งๆ มีสามี

ถึง 8 คน สามีล้วนเป็นคนแกล้วกล้า มีกำลังสามารถนำมาซึ่งรสกาม

ทุกอย่าง หญิงยังกระทำความพอใจในชายคนที่ 9 อีก เพราะฉะนั้น

หญิงจึงชื่อว่าไม่เต็ม เพราะยังพร่อง.

หญิงทุกคนกินทุกอย่างเหมือนเปลวไฟ พาไปได้ทุกอย่างเหมือนแม่น้ำ
เหมือนกิ่งไม้มีหนาม ย่อมละชายไปเพราะเหตุแห่งทรัพย์
ชายใดพึงหวังความรักทั้งหมดในหญิง ชายนั้นเหมือนตักลม
ด้วยตาข่าย เหมือนตักน้ำใส่มหาสมุทรด้วยมือข้างเดียว
จะพึงได้ยินแต่เสียงมือของตน. ภาวะของหญิงที่เป็นโจร รู้มาก
หาความจริงได้ยาก เป็นอาการที่ใครๆ รู้ได้ยาก เหมือนรอยทางปลา
ในแม่น้ำฉะนั้น หญิงไม่มีความพอ ทำเป็นอ่อนโยน พูดเพราะเต็มยาก
เสมอแม่น้ำ ทำให้ล่มจม บุคคลรู้ดังนี้แล้ว พึงเว้นเสียให้ห่างไกล
หญิงเป็นเหมือนน้ำวน มีมายามาก ทำพรหมจรรย์ให้กำเริบ
ทำให้ล่มจม บุคคลรู้ดังนี้แล้ว พึงเว้นเสียให้ห่างไกล เมื่อหญิงคบ
บุรุษใด เพราะความพอใจหรือเพราะเหตุแห่งทรัพย์ ย่อมเผาคนนั้น
โดยพลัน เหมือนไฟป่าเผาสถานที่เกิดของตนฉะนั้น.

บัณฑิตพึงเจรจากับบุรุษผู้ถือดาบอย่างคมกล้า พึงเจรจากับปีศาจ
ผู้ดุร้าย แม้จะพึงเข้าไปนั่งใกล้งูพิษร้าย แต่ไม่ควรเจรจากับหญิง
ตัวต่อตัว เพราะว่า หญิงเป็นผู้ย่ำยีจิตของโลก ถืออาวุธคือ
การฟ้อนรำขับร้องและการเจรจา ย่อมเบียดเบียนบุรุษผู้ไม่ตั้งสติ
เหมือนหมู่รากษสที่เกาะเบียดเบียนพวกพ่อค้าฉะนั้น หญิงไม่มี
วินัย ไม่มีสังวร ยินดีในน้ำเมาและเนื้อสัตว์ ไม่สำรวมผลาญทรัพย์

ที่บุรุษหามาได้โดยยากให้ฉิบหาย เหมือนปลาติมิงคละกลืนกินมังกร

ในทะเลฉะนั้น. หญิงมีกามคุณ 5 อันน่ายินดีเป็นทำเลหากิน

เป็นคนหยิ่ง จิตไม่เที่ยงแท้ตรง ไม่สำรวม ย่อมเข้าไปหาชายผู้

ประมาทเหมือนแม่น้ำทั้งหลาย อันไหลไปสู่มหาสมุทร ฉะนั้น

หญิงชื่อว่าฆ่าชายด้วยราคะและโทสะ เข้าไปหาชายคนใดเพราะพอใจ

เพราะกำหนัดหรือเพราะต้องการทรัพย์ ย่อมเผาชายเช่นนั้นเสีย

เช่นดังเปลวไฟ หญิงรู้ว่าชายมั่งคั่งมีทรัพย์มาก ย่อมเข้าไปหาชาย

ยอมให้ทั้งทรัพย์และตนเอง ย่อมเกาะชายที่มืดถูกราคะย้อม

เหมือนเถาย่านทรายเกาะไม้สาละในน้ำ ฉะนั้น หญิงประดับ

ร่างกายหน้าตาให้สวย เข้าไปหาชายด้วยความพอใจมีประการต่างๆ

ทำยิ้มน้อยยิ้มใหญ่ ใช้มายาตั้งร้อย เหมือนดังคนเล่นกลและอสุรินทราหู

หญิงประดับประดาด้วยทอง แก้วมณี และมุกดา ถึงจะมีคนสักการะ

และรักษาไว้ในตระกูลสามี ก็ยังประพฤตินอกใจสามี

ดังหญิงที่อยู่ในทรวงอก ประพฤตินอกใจทานพ ฉะนั้น.

จริงอยู่ นระชนผู้มีปัญญาเป็นเครื่องพิจารณา แม้จะมีเดช

มีมหาชนสักการะบูชา ถ้าตกอยู่ในอำนาจของหญิงแล้ว

ย่อมไม่รุ่งเรือง เมหือนพระจันทร์ถูกราหูจับ ฉะนั้น โจร

ผู้มีจิตโกรธคิดประทุษร้าย พึงกระทำแก่โจรอื่น ซึ่งเป็นข้าศึก

ที่มาประจัญหน้า ส่วนผู้ตกอยู่ในอำนาจของหญิง ไม่มีอุเบกขา ย่อมเข้าถึงความพินาศยิ่งกว่านั้นอีก หญิงถึงจะถูกชายฉุดกระชาก ลากผม และหยิกข่วนด้วยเล็บ คุกคามทุบตีด้วยเท้า ด้วยมือ และท่อนไม้ ก็กลับวิ่งเข้ามาหา เหมือนหมู่แมลงวันที่ซากศพ ฉะนั้น บุรุษผู้มีจักษุคือปัญญาปรารถนาความสุขแก่ตน พึงเว้นหญิงเสีย เหมือนกับบ่วงและข่ายที่ดักไว้ในสกุล ในถนน สายหนึ่ง ในราชธานี หรือในนิคม ผู้ใดสละเสียแล้วซึ่งตบะคุณ อันเป็นกุศล ประพฤติจริตอันมิใช่ของพระอริยะ ผู้นั้นต้องกลับ จากเทวโลกไปคลุกเคล้าอยู่กับนรก เหมือนพ่อค้าซื้อหม้อแตก ฉะนั้น บุรุษผู้ตกอยู่ในอำนาจของหญิง ย่อมถูกติเตียนทั้งในโลก นี้และโลกหน้า กรรมของตนถูกแล้ว เป็นคนโง่เขลา ย่อมไป พลั้งๆ พลาดๆ โดยไม่แน่นอน เหมือนรถที่เทียมด้วยลาโกง ย่อมไปผิดทาง ฉะนั้น ผู้ตกอยู่ในอำนาจของหญิงย่อมเข้าถึงนรก เป็นที่เผาสัตว์ให้รุ่มร้อน และนรกอันมีป่าไม้งิ้ว มีหนามแหลม ดังหอกเหล็ก แล้วมาในกำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน ย่อมไม่พ้นจาก วิสัยเปรตและอสุรกาย หญิงย่อมทำลายความเล่นหัว ความยินดี ความเพลิดเพลินอันเป็นทิพย์ และจักรพรรดิสมบัติในมนุษย์ ของชายผู้ประมาทให้พินาศ และยังทำชายนั้นให้ถึงทุคติอีกด้วย

ชายเหล่าใดไม่ต้องการหญิงประพฤติพรหมจรรย์ ชายเหล่านั้น

พึงได้การเล่นหัว ความยินดีอันเป็นทิพย์ จักรพรรดิสมบัติในมนุษย์

และนางเทพอัปสรในวิมานทอง โดยไม่ยากเลย ชายเหล่าใดไม่ต้อง

การหญิง ประพฤติพรหมจรรย์ ชายเหล่านั้นพึงได้คติที่ก้าวล่วงเสีย

ซึ่งกามธาตุ รูปธาตุ การเกิด และคติที่เข้าถึงวิสัยความปราศจาก

ราคะโดยไม่ยากเลย ชายเหล่าใดไม่ต้องการหญิง ประพฤติพรหมจรรย์

ชายเหล่านั้นเป็นผู้ดับแล้ว สะอาด พึงได้นิพพานอันเกษม อันก้าวล่วง

เสียซึ่งทุกข์ทั้งปวง ล่วงส่วน ไม่หวั่นไหว ไม่มีอะไรปรุงแต่งโดยไม่ยาก.

ที่พูดว่าพึงเจรจา บัณฑิตพึงเจรจาแม้กับบุรุษผู้ยืนถือดาบกล่าวว่า "ถ้าท่านเจรจากับเรา เราจักตัดศีรษะท่านเสียดังนี้" อนึ่ง บัณฑิตพึงเจรจากับปีศาจที่กำลังโกรธจัดยืนกล่าวอยู่ว่า "เราจักกินท่านเสียในขณะที่ท่านพูดทีเดียว จักทำให้ท่านถึงความพินาศแห่งชีวิต" อนึ่ง พึงเข้าไปนั่งใกล้งูที่มีเดชสูงซึ่งกล่าวว่า "เราจักกัดท่านผู้เข้ามาใกล้แล้วทำให้พินาศ" แต่เมื่ออยู่คนเดียวแล้วอย่าได้เจรจากับหญิงในที่ลับสองต่อสองคนเป็นอันขาด. ที่พูดว่า เป็นผู้ย่ำยีจิตของสัตว์โลก อธิบายว่า หญิงทั้งหลายเป็นผู้เหยียบย่ำของสัตว์โลก คือบีบคั้นจิตของชาวโลก. ที่พูดว่าเหมือนหมู่นางรากษส อธิบายว่า หมู่นางรากษสอาศัยอยู่ที่เกาะกลางสมุทรนิมิตเพศเป็นหญิงมนุษย์ มาล่อลวงพวกพ่อค้าพาไปไว้ในอำนาจของตนแล้วเคี้ยวกินเสีย ฉันใด แม้หญิงเหล่านี้ก็ฉันนั้น กระทำสัตว์โลกไว้ในอำนาจของตนด้วยกามคุณทั้ง 5 มีรูปเป็นต้นแล้วให้ถึงความพินาศอย่างใหญ่หลวง. ที่พูดว่า วินัยหมายถึงความประพฤติ. ที่พูดว่า สังวร หมายถึงมรรยาท. ที่พูดว่า หามิได้อธิบายว่าหญิงทั้งหลายย่อมกลืนกินคือ ย่อมนำทรัพย์ที่สามีหามาได้ด้วยความเหนื่อยยากให้พินาศไป. ที่พูดว่าไม่เที่ยงตรง คือมีจิตไม่แน่นอน. ที่พูดว่าไหลไปสู่สมุทร คือไหลไปสู่น้ำเค็มได้แก่สมุทรนั้น. แม่น้ำทั้งหลายย่อมไหลลงสู่สมุทร ฉันใด หญิงทั้งหลายย่อมซ่านไปหาชายผู้ประมาทด้วยความประมาท ฉันนั้นเหมือนกัน เป็นผู้ฆ่าด้วยกามราคะและโทสะ. ที่พูดว่า เกาะแน่น อธิบายว่าพัวพันบีบคั้น

อย่างเหลือเกินเพื่อต้องการเอาทรัพย์. ที่พูดว่า ประดับร่างกายหน้าให้วิจิตร คือ มีร่างกายอันงดงาม และมีหน้างดงามด้วยสามารถแห่งเครื่องประดับ.

จบเรื่องที่ 15

เก็บหญิงไว้ในท้องก็ยังไม่พ้นทำชั่ว

มีเรื่องกล่าวไว้ในกรัณฑะชาดกว่า ทานพ (เป็นอมนุษย์) ตนหนึ่งให้ภรรยานั่งในผอบแล้วกลืนเข้าไว้ในท้อง วันหนึ่งคายผอบออกชมเชยกันแล้วลงอาบน้ำในสระ วิชาธรตนหนึ่งเหาะมาเป็นภรรยาทานพก็ลงไปทำชู้ด้วย พอทานพขึ้นจากน้ำ นางก็เอาวิชาธรอมไว้เสีย ทานพก็เอาภรรยาซึ่งอมชู้ใส่ไว้ในผอบอมไปอีก หญิงที่อยู่ในทรวงอกแม้ถูกกลืนเก็บไว้ในท้องยังทิ้งทานพเสีย ประพฤติล่วงกับวิชาธรตนนั้น เมื่อเดินไปอยู่ได้มีผู้รู้ได้ทักขึ้นว่า “ดูกรท่านผู้เจริญ ท่านไปไหนกันมาตั้ง 3 คนเล่าหนอ” ดังนี้ หญิงทั้งหลายย่อมประพฤตินอกใจอย่างนี้ จะป่วยกล่าวไปไยถึงหญิงเหล่านี้ ที่มิได้มีใครๆ ดูแลรักษา. ชายใดย่อมกระทำอาการแปลกๆ เหล่านี้ ด้วยอำนาจแห่งโทษหญิงทั้งหลายย่อมเข้าไปหาชายผู้เลวทรามเช่นนั้นแล้วอภิรมย์ด้วย นางย่อมประคับประคองชายที่มีอาการวิตถารเหล่านี้ ย่อมไม่รื่นรมย์ชายที่มีความประพฤติเรียบร้อยเพราะเหตุไร? ตอบว่าเพราะหมู่แมลงวันย่อมชอบซากศพ. ถ้าชายชั่วทำเช่นนั้น

หญิงย่อมอยู่ด้วย เหมือนแมลงวันชอบอยู่ในซากศพช้างเป็นต้นอันน่าเกลียดฉะนั้น.

พระมหาสัตต์ ยังเทศนาให้จบลงจนถึงอมตะมหานิพพานอย่างนี้แล้วสัตว์ทั้งหลายเป็นต้นว่า กินนรและพระยานาคในป่าหิมพานต์และเทวดาที่อยู่ในอากาศก็พากันให้สาธุการว่า “น่าอัศจรรย์จริงๆ พญานกกุณาละกล่าวอย่างลีลาของพระพุทธเจ้า”. พญาแร้งชื่อว่า อานนท์ พราหมณ์ฤาษีชื่อนารทะและพญานกปุณณมุขดุเหว่าขาวก็พาบริวารของตนๆ ไปสู่ที่อยู่เดิม แม้พระมหาสัตต์ก็กลับไปยังที่อยู่ของตนเช่น กันฝ่ายพวกที่กล่าวมาแล้วนอกนี้ ย่อมไปมาหาสู่กันเสมอ และตั้งอยู่ในโอวาทของพระมหาสัตต์ มีสวรรค์เป็นที่ไปในเบื้องหน้า.

พระศาสดาครั้นทรงนำพระธรรมเทศนานี้มาแล้ว เมื่อจะทรงประชุมชาดก จึงตรัสคาถาที่สุดว่า –

พญานกในครั้งนั้นเป็นเรา ตถาคต พญานกดุเหว่าขาว

เป็นพระอุทายี พญาแร้งเป็นพระอานนท์ นารทะฤาษี

เป็นพระสารีบุตร บริษัททั้งหลายเป็นพุทธบริษัท

เธอทั้งหลายจงทรงจำกุณาละชาดกไว้อย่างนี้แล.

จบเรื่องกุณาละชาดก.

สุภาษิตน่าจำไว้

มีกำลังมากกว่า

พระจันทร์ พระอาทิตย์ นับกันว่าฤทธิ์กล้า สมณะพราหมณ์ก็นับกันว่ามีกำลังพรต ฝั่งมหาสมุทรก็นับกันว่า มีกำลังต้านทานคลื่น แต่ว่าสตรีมีกำลังยิ่งกว่านั้น.

อิตถีธุตโต สุราธุตโต อักขะธุตโต จะ โย นโร

ลัทธัง ลัทธัง วินาเสติ ตัง ปราภะวะโต มุขัง.

ผู้ใดเป็นนักเลงหญิง นักเลงสุรา และนักเลงเล่นการพนัน เขาได้หาทรัพย์

ที่ได้หามาได้ ให้พินาศฉิบหายไป ข้อนั้นเป็นทางแห่งความเสื่อม.

เสนิ ทาเรหิ อสันตุฏโฐ เวสิยาสุ ปทุสสะติ

ทุสสะติ ปะระทาเรสุ   ตัง ปราภะวะโต มุขัง.

ผู้ใดไม่รักใคร่พอใจในภรรยาของตน กลับไปเที่ยวซุกซนกับหญิงแพศยา

และลอบทำชู้กับภรรยาของผู้อื่น ข้อนั้นเป็นทางแห่งความเสื่อม.

อตีตะโยพพะโน โปโส อาเนติ ติมพะรุตถุนิง

ตัสสา อิสสา นะ สุปปะติ ตัง ปราภะวะโต มุขัง.

ชายใดผู้ถึงวัยแก่เฒ่าชราแล้ว ได้นำหญิงสาวแรกรุ่นมาเป็นภรรยาเขานอนไม่หลับ

เพราะความหึงหวงและห่วงอาลัยในหญิงนั้น ข้อนั้นเป็นทางแห่งความเสื่อม.

□□□□

ดูกรภิกษุทั้งหลาย โทษในงูเห่า ๕ ประการนี้ ๕ ประการเป็นไฉน คือ เป็น

สัตว์ไม่สะอาด ๑ มีกลิ่นเหม็น ๑ มีความน่ากลัวมาก ๑ มีภัยเฉพาะหน้า ๑ มักประทุษร้ายมิตร ๑
ดูกรภิกษุทั้งหลาย โทษในงูเห่า ๕ ประการนี้แล ฯ

ดูกรภิกษุทั้งหลาย โทษในมาตุคาม ๕ ประการฉันนั้นเหมือนกัน ๕ ประการ

เป็นไฉน คือ เป็นผู้ไม่สะอาด ๑ มีกลิ่นเหม็น ๑ มีความน่ากลัวมาก ๑ มีภัยเฉพาะหน้า ๑ มักประทุษร้ายมิตร ๑ ดูกรภิกษุทั้งหลาย โทษในมาตุคาม ๕ ประการนี้แล.

□□□ดูกรภิกษุทั้งหลาย โทษในงูเห่า ๕ ประการนี้ ๕ ประการเป็นไฉนคือ เป็นสัตว์

มักโกรธ ๑ มักผูกโกรธ ๑ มีพิษร้าย ๑ มีสองลิ้น ๑ มักประทุษร้ายมิตร ๑ ดูกรภิกษุทั้งหลาย โทษในงูเห่า ๕ ประการนี้แล ฯ

ดูกรภิกษุทั้งหลาย โทษในมาตุคาม ๕ ประการนี้ฉันนั้นเหมือนกัน ๕ ประการเป็นไฉน คือ เป็นผู้มักโกรธ ๑ มักผูกโกรธ ๑ มีพิษร้าย ๑ มีสองลิ้น ๑ มักประทุษร้ายมิตร ๑ ดูกรภิกษุทั้งหลาย ในโทษ ๕ ประการนั้น ความที่มาตุคามเป็นผู้มีพิษร้าย คือ โดยมากมาตุคามมีราคะจัด ความที่มาตุคาม เป็นผู้มีสองลิ้น คือ โดยมากมาตุคามมีวาจาส่อเสียด ความที่มาตุคามเป็นผู้มักประทุษร้ายมิตร คือ โดยมากมาตุคามมักประพฤตินอกใจ ดูกรภิกษุทั้งหลายโทษในมาตุคาม ๕ ประการนี้แล ฯ

แก้ไขเมื่อ

วันพฤหัสบดีที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2558